

Pædagogisk læreplan for Lykkegårdens Børnehus 2024-2025

lykke gård skolen

**Kristen Friskole
& Børnehus**

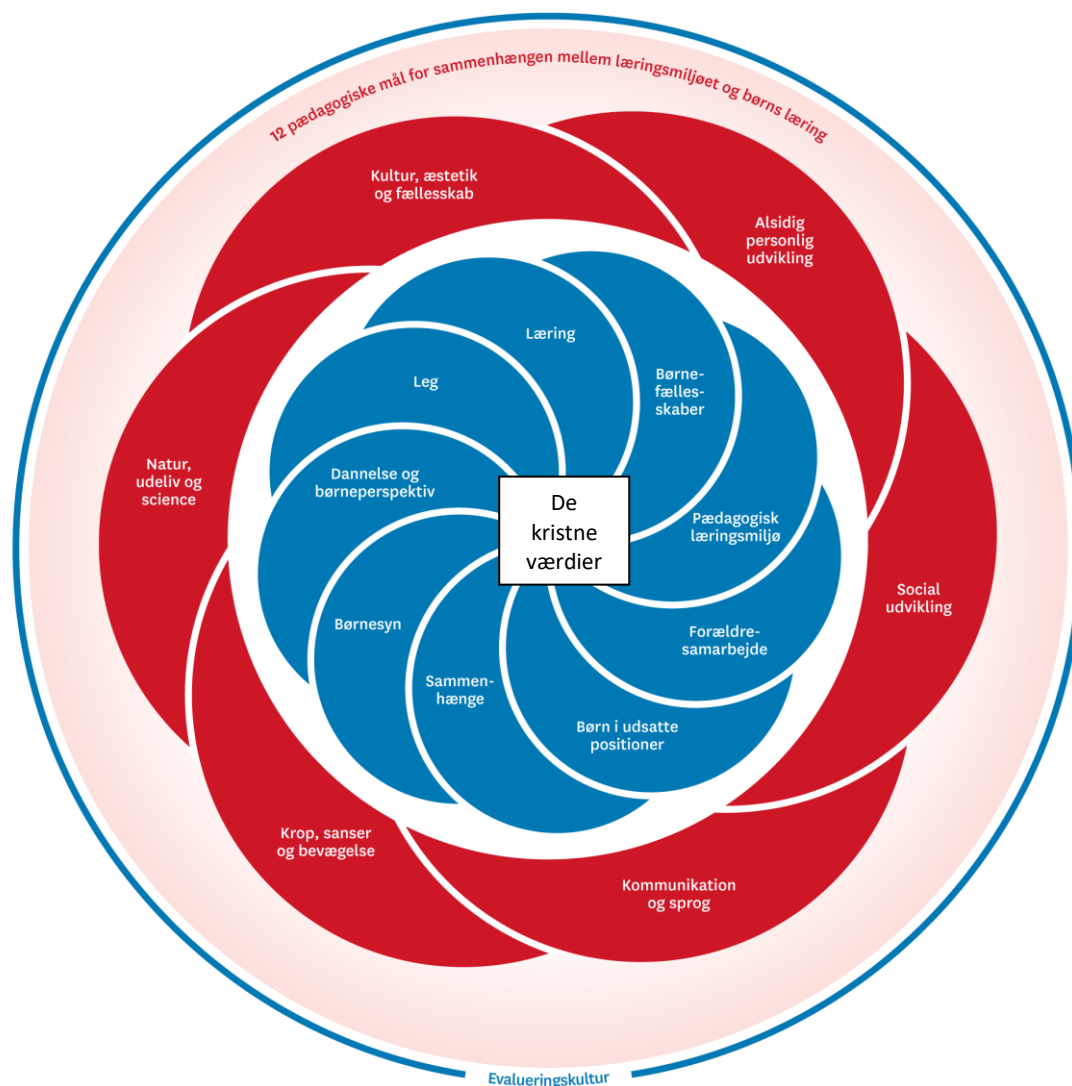
Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde

Indhold

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	4
Hvem er vi?	5
Pædagogisk grundlag	6
Børnesyn	7
Dannelse og børneperspektiv	8
Leg	9
Læring	11
Børnefællesskaber	13
Pædagogisk læringsmiljø	15
Samarbejde med forældre om børns læring	20
Børn i udsatte positioner	21
Sammenhæng til børnehaveklassen	23
Samarbejdsaftale mellem Lykkegårds Børnehus og Lykkegårdskolen	24
Arbejdsmaal	24
Evaluerings:	26
Inddragelse af lokalsamfundet	27
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	29
Børns kompetencer og selvværd	32
De seks læreplanstemaer	34
Alsidig personlig udvikling	34
Social udvikling	36
Kommunikation og sprog	38
Krop, sanser og bevægelse	40
Natur, udeliv og science	42
Kultur, æstetik og fællesskab	44
Evalueringskultur	46
Relations-og ressourceorienteret pædagogik - ICDP	48
Teoretisk inspiration af James Nottingham i forhold til arbejdet med barnets læring.	51
Bilag	53
Automatisering	53
Behovsudsættelse	58
Gode omgangsformer	63
Nysgerrighed	67

Robusthed.....	72
Selvregulering/selvdisciplin	77
Vedholdenhed	82
Godkendelse.....	86

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan er udarbejdet med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse, samt den tilhørende bekendtgørelse.

Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan, og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer

Hvem er vi?

Lykkegårdskolens nye dagtilbud skal være et sted der summer af liv og glade børn 😊

Gennem nære relationer bestræber vi os på, at børn og forældre skal føle sig omgivet af omsorgsfulde, nærværende og interesserede voksne, som handler i ansvarlighed. Vi prioriterer høj faglighed og tilgodeser nærhedsprincippet, med en forståelse af at hvert enkelt barn er en unik skabning, som skal imødekommes og udfordres på hver deres måde. Vi understøtter det gode børneliv, hvor der er plads, tid og ro til at være barn, derfor prioriterer vi nærværende relationer i leg og hverdagssituationer højt.

Nogle tanker omkring hvordan værdigrundlaget ved Lykkegårdens Børnehus bliver udmøntet i praksis

Lykkegårdens Børnehus er en afdeling ved Lykkegårdskolen, hvor den kristne tro og de kristne livsværdier er i centrum. Vi ønsker at give børnene et ekstra indhold i rygsækken – en daginstitution med livsholdning, hvor troen og en snak om Gud er en naturlig del af hverdagen. Det kristne livs-og menneskesyn medtænkes og formidles i den kontekst, på en naturlig måde i forskellige sammenhænge -og tilstræbes synliggjort i måden vi er sammen -og møder barnet, forældrene og hinanden på.

I praksis viser det sig blandt andet i, at vi på lige fod med "Mariehønen Evigglad", synger kristne børnesange og på lige fod med "Klodshans", fortæller bibelhistorier. På legepladsen og i andre sammenhænge er det naturligt for os at tale/synge sammen med børnene om Gud. Bliver barnet f.eks. optaget af en larve, kan det give anledning til at tale om alle de fantastiske og spændende skabninger som Gud har skabt. Vi kan også vælge at følge barnets eventuelle nysgerrighed og interesse for at finde ud af hvad larven spiser.

God læselyst!

Pædagogisk grundlag-

Vi ser den pædagogiske læreplan som et dynamisk værktøj og et arbejdsredskab i vores pædagogiske praksis, og ved rekruttering af nye medarbejdere.

Det pædagogiske grundlag er kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.

De centrale elementer er:

§ Børnesyn: Det at være barn har værdi i sig selv.

§ Dannelse og børneperspektiv: Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

§ Leg: Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

§ Læring: Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.

§ Børnefællesskaber: Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

§ Pædagogisk læringsmiljø: Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø, er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.

§ Forældresamarbejde: Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.

§ Børn i udsatte positioner: Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

§ Sammenhæng til børnehaveklassen: Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

Børnesyn

At være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år.

Vi tilgodeser nærhedsprincippet med en forståelse af, at hvert enkelt barn er en unik skabning som skal imødekommes og udfordres på hver deres måde. Vi understøtter det gode børneliv forstået som et liv, hvor der er plads, tid og ro til at være barn.

Hvordan kommer det til udtryk hos os?

- Vi stræber efter at give barnet anerkendelse for den det er, og ikke kun for det det gør. Barnet skal føle sig omgivet af omsorgsfulde, nærværende og interesserede voksne, som handler i ansvarlighed og som prioriterer tæt voksenkontakt og det at være sammen højt. Vi mener, at barnet besidder et væld af potentialer, som bare venter på at blive udfordret og udviklet. Derfor er det afgørende, at personale og forældre optræder som ansvarlige voksne, der gør nogle bevidste til- og fravalg på barnets vegne.
- Vi støtter barnet i et varieret følelsesliv hvor vi hjælper barnet til at forstå, rumme og håndtere egne og andres følelser. Vi forsøger gennem et nært og tillidsskabende pædagogisk personale at give barnet nærvær, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig.
- Vi møder børnene som kompetente og selvstændige individer, og gør dem til medskabere af egen udvikling.

Dannelse og børneperspektiv

Barndommen har en værdi i sig selv. Alle børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Vi forstår dannelse om en dybere form for læring, hvor barnet, som aktiv deltager afprøver, forholder sig til og forankrer værdier og viden i egen personlighed. Dannelse er en livslang proces, som rustar barnet til at kunne orientere sig og handle i en global verden som et hensynsfuldt, kritisk og demokratisk menneske. I barnets dannelsesproces får evangeliet om Guds ubetingede kærlighed en væsentlig rolle, hvor livsmod, selvværd og tro bliver centrale begreber.

En vigtig forudsætning for dannelsesprocessen og udviklingen af det positive samspil med andre mennesker, er evnen til at mentalisere. Mentalisering handler om evnen til at forstå sig selv og andre ud fra de mentale tilstande, der ligger bag enhver adfærd.

Hvordan kommer det til udtryk hos os:

- Gennem leg og hverdagssituationer inviterer det pædagogiske personale barnet med i demokratiske beslutninger. Børnene udfordres til at mærke sig selv, og sætte ord på deres holdninger. Børnene støttes i at skabe erfaringer med at indgå kompromiser og tilsidesætte egne behov, for fællesskabet.
- Vi følger kirkeårets rytme, såsom jul, påske og pinse, og vi inddrager og præsenterer de bibelske fortællinger i samlinger og aktiviteter. Gennem mødet med de forskellige former for livsspørgsmål og svar, som findes i kristendommen, får barnet et grundlag for senere i livet, at kunne tage et personligt valg, da tro ikke er en nødvendighed for at deltage i livet, i Børnehuset.
- Det pædagogiske læringsmiljø tager udgangspunkt i et børneperspektiv, uanset om der er tale om hverdagssituationer, børneinitierede aktiviteter eller voksenplanlagte forløb. Vi kan vælge at give børnene en stemme ved, at planlægge aktiviteter med udgangspunkt i børnenes interesser eller ved at indsamle dokumentation til evalueringer, der indfanger børnenes oplevelser af læringsmiljøet og aktivitetsvalgene.
- I voksen initierede aktiviteter og hverdagssituationer hjælper vi barnet med at registrere og eventuelt regulere egne følelser og behov, og samtidigt forstørre hvorfor den anden eventuelt gør som vedkommende gør.

Leg

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del igennem hele dagen

Vi ser legen som grundlæggende for barnets udvikling og anser den som et godt virkemiddel til at understøtte fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Barnet lærer gennem legen at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter. Et af legens kendetegn er, at den bliver til undervejs, og at børn derfor hele tiden må afstemme med hinanden. Barnets sociale læring og udvikling finder også sted, når barnet iagttager andres leg. Her lærer det at afkode legens formelle og uformelle regler og komme med konstruktive legeudspil, der kan bringe barnet ind i legen og hjælpe med at fastholde denne. Igennem legen lærer barnet sociale omgangsformer til at begå sig både i hverdagen i dagtilbuddet og senere i skolen.

Hvordan kommer det til udtryk hos os:

- Vi anerkender og respekterer barnets spontane og selvorganiserede leg og giver den plads i hverdagen ved f.eks. ved kun at afbryde, når det giver mening.
- Det pædagogiske personale anvender viden og kompetencer til at skabe pædagogiske læringsmiljøer med fokus på legen, barnets interesser, undren og nysgerrighed. I etablering og udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer medtænkes også børneperspektivet, og forskellige observationsmetoder anvendes (eks. metoder i EMU's materiale)
- Vi bestræber et dynamisk pædagogiske læringsmiljø som giver barnet mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien, lege forskellige, udviklende lege samt udvikle og bruge både emotionelle, sociale, kropslige og kognitive kompetencer.
- Mange børn leger spontant og af sig selv, men nogle gange går det pædagogiske personale ind og støtter, guider og rammesætter legen, for at alle børn føler sig som en del af fællesskabet, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.
- Vi er opmærksomme på at børn er forskellige og har brug for forskellige udfordringer. Forskelligheden kan handle om alder, køn, kulturel og social baggrund og individuelle interesser.
- Det pædagogiske personale er bevidste om sit valg af position og vurderer i situationen behovet for at indtræde i rollen som legeleder, legekammerat eller legeobservatør.

- I tilrettelæggelsen af læringsmiljøet og rammerne for legen, har vi fokus på det fysiske miljø, indretningen, valg af legetøj og atmosfærens -og pædagogens rolle for legens udvikling. Vi vælger, at anskue læringsmiljøer fra et børne, forældre -og fagligt perspektiv.
- Igennem leg oplever barnet sig selv og sin omverden. Leg kræver ressourcer. Derfor veksler vi imellem den frie leg og den pædagogstyrede leg.
- I den frie leg, afprøver børnene legens rammer og grænser. De finder deres rolle i både legen og i fællesskabet. De bliver konfronteret med konflikter og løsninger og lærer at træffe egne beslutninger. Det er også her barnet oftest har de bedste fordybelses lege, samt her de virkelig knytter venskaber.
- I den pædagogstyrede leg er der allerede anlagt faste rammer og regler af den voksne. Legen er så og sige mere tryk og forudsigelig, og en god øve grund til, hvordan man sætter grænser og udviser hensyn.

Læring

Læring skal forstås bredt, og læring sker hele dagen. Dagtilbuddet er kun én blandt flere arenaer for børns læring og udvikling, hvor hjemmet er den mest centrale og har størst indflydelse på børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi ser legen og den legende tilgang til læring, barnets interesser, undren og nysgerrighed som drivkraften. Barnet lærer ved at udforske med krop og sanser, ved at undre sig og stille spørgsmål. Barnet lærer gennem kommunikation, udveksling og sociale samspil, ved at opleve, at det fx kan bidrage innovativt og kreativt i sammenhænge hvor det indgår med andre børn og voksne. Barnets læring fremmes af at turde begå fejl, famle og slippe fantasien løs.

Læring sker i et miljø hvor der er glæde og spontanitet. Læring sker gennem succesoplevelser, og den anerkendelse barnet får af de voksne omsorgspersoner det møder gennem livet. Læring sker også når børnene er rollemodeller og vidensformidler for hinanden.

Læring sker hele tiden og hele livet, og noget der opstår gradvist, og inden for barnets nærmeste udviklingszone.

Hvordan kommer det til udtryk hos os?

- Vi udfordrer barnet og bygger videre på kompetencer barnet har lært tidligere og allerede mestrer. Gennem feedback opfordrer vi barnet til at vælge den interessante vej, frem for den lette vej (henter inspiration i James Nottinghams tilgang til læring)
- Vi møder barnets spørgsmål og udfordringer og ligger til rette for eksperimentering med forskellige materialer, digitale medier, udtryksformer og oplevelser.
- Vi vægter, at alle ressourcer kommer i spil, og arbejder derfor på tværs af stuerne og samarbejder med faglærerne på skolen.
- Vi er didaktisk i vores arbejde, og har en bevidst intention med de planlagte aktiverer. Personalets arbejdstid er opgjort i tid til planlægning og reel børnetid, hvilket gør at det pædagogiske personale er nærværende og har et målrettet fokus på det enkelte barn og børnegruppen når de er sammen med børnene.

- Et stærkt samarbejde med barnets forældre har stor betydning for barnets læring og trivsel, derfor er det pædagogiske personale tydelige over for forældrene om, hvordan de kan støtte op om indsatsen hjemme.
- Vi anvender de 8 samspilstemaer i ICDP, og guider, understøtter og graduerer vores indsats.
- Hverdagsrutiner og struktur giver god anledning til læring. Når børn er aktive i hverdagens forløb, giver det deltagende børn med overblik og et åbent vindue til læring. Det at være aktiv og deltagende skaber glæde hos børnene og de tager ejerskab i rutinerne. Læring i hverdagsrutinerne er forudsigelige med mange gentagelser, og giver mulighed for at gå fra i mindre grupper. Mens vi er i gang med praktiske gøremål, trænes også barnets sociale kompetencer samt selvstændighed.

Børnefællesskaber

Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammer for.

Det enkelte barn skal kunne udvikle sig som en unik person - forskellig fra andre. Ligeledes skal barnet tilegne sig og følge visse sociale spilleregler og normer, for at kunne begå sig og trives i forskellige sammenhænge. Pædagogisk set har vi særlig fokus på at skabe inkluderende læringsmiljøer for alle børn. Vi arbejder målrettet for, at alle børn skal føle sig som en del af et eller flere fællesskaber, og have mindst én nær relation til et andet barn.

Hvordan kommer det til udtryk hos os

- Vi benytter elementer fra Kronprinsesse Marys anti-mobbeprogram "Fri for mobberi"
- Vi optræder som gode rollemodeller og inddrager den kristne næstekærligheds tanke i relationen med børn, forældre og kollegaer, hvor begreber som åbenhed, omsorg, tolerance og samarbejdsevne er centrale.
- Vi tillægger, at alle omtaler hinanden med respekt og accepterer ikke nedladende sprogbrug og mobning. Omskrevet i forhold til børnehavebørn er mobning, når børn/voksne driller for alvor.
- Vi arbejder bevidst med fællesskaber på tværs af alder, køn, kultur mv, og har bl.a. organiseret os med to ugentlige formiddage, hvor børnene i Børnehaven mødes med sin årgang på tværs af stuerne. Formålet er at skabe relation mellem de børn der senere skal gå i skole sammen, samt målrette de vokseninitierede aktiviteter til børnegruppens alder -og udviklingsniveau. Arbejdet i aldersdelte grupper giver os anledning til at kunne målrette det pædagogiske arbejde med de syv grundlæggende kompetencer (Robusthed, Behovsudsættelse, Nysgerrighed, Vedholdenhed, Automatisering/selvstændighed, Selvregulering/selvdisciplin og Gode omgangsformer).
- Vi inddrager vores pædagogiske overvejelser i forhold til hvordan børnene sammensættes i legegrupper osv. Vi erfarer, at et godt børnefællesskab opstår når børnene får guiden og hjælp til at spille hinanden gode og får øje på hinandens ressourcer. Vi går målrettet ind i legen som "legeleder – legekammerat – legeobservatør" i både voksen -og børneinitierede lege.
- Vi støtter børnene i at få øje på hinandens ressourcer, ved at give hver enkel en synlighed, så barnet ikke kun er én i mængden – vi sætter fokus på hvem børnene er og hvor de kommer fra i forskellige sammenhænge.

- Der ligger altid pædagogiske overvejelser bag placeringen af børnene ved bordene. Vi forsøger at tage barnets perspektiv og har kommende venskaber for øjet, når vi træffer vores valg. Voksne rokerer i spisegrupperne, for at sikre at der skabes relation til alle stuens børn. Vi benytter relations cirklen som er et af ICDP- metoderne.
- Vi udruster børnene til at hjælpe hinanden, og børn får til opgave at hjælpe børn der ikke kan selv.
- Vi tilstræber balance mellem små og større børnegrupper og børnefællesskaber, ved bl.a. at etablere sproggruppe for en lille gruppe børn, samt dele børnene op i mindre grupper når der laves vokseninitierede aktiviteter ude og inde.

Pædagogisk læringsmiljø

Det pædagogiske læringsmiljø skal være trygt og stimulere til arbejdet med børnenes læring hele dagen. Vi bestræber at etablere læringsmiljøer, som giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes gennem leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner.

Det pædagogiske læringsmiljø inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger, og er derfor ikke en statisk størrelse.

Når det pædagogiske personale etablerer pædagogiske læringsmiljøer, indebærer det også at personalet gør sig pædagogisk-didaktiske overvejelser om et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter børnegruppens kropslige, sociale, emotionelle og kognitive læring og udvikling, alt sammen med hensyn til børnenes forskellige læringsstile.

Når vi taler om læringsmiljø, tænker vi at skabe et miljø og en atmosfære hvor børn får de bedste forudsætninger for velvære og trivsel. Miljø er så meget mere end de fysiske omgivelser og rammer.

Hvordan kommer det til udtryk hos os

- Indretningen er fleksibel og vi kan med lethed skabe legearealer som matcher børnenes initiativer og skabe rum for fordybelse, udfoldelse og eksperimenterne aktiviteter.
- Vi evaluerer og tilpasser løbende hvordan praksis kan rammesættes, organiseres og tilrettelægges, så børnene får de bedste betingelser for at lære og udvikle sig.
- Vi ser os som et fælles hus, hvor vi deler børnene op i større og mindre grupper når det giver mening.
- Vi ser de mange muligheder i læringsmiljøerne udendørs, indendørs og i lokalområdet. Eksempelvis, når børn fra Svanesøen går til Højskolens sø for at observere svanerne i deres naturlige miljø. Eller når vi sprogtræner en lille gruppe børn i læsehjørnet, på deres

individuelle sproglige niveau. Når børnehavens børn, som gode forbilleder, viser omsorg og hjælpsomhed over for børnene i vuggestuen, når de leger sammen.

- Vi skaber læringsmiljøer også i rutinesituationer, ved fx at give børnene anvisning til hvordan de kan håndtere ventetiden i garderoben.
- Vi ser de praktiske opgaver i institutionen som en anledning til at skabe læring. De praktiske opgaver gøres så vidt muligt til pædagogiske aktiviteter, hvor børn og voksne samarbejder om at få hverdagen til at fungere.
- Vi ser læringsmiljøer hele dagen, hvor de vokseninitierede aktiviteter om formiddagen har sit potentiale. Rutinesituationerne giver børnene mulighed for at øve færdigheder igen og igen. Og eftermiddagen giver børnene et frirum til fordybelse og eksperimentering, i børnefællesskaber hvor de voksne er til rådighed.
- Vi evaluerer løbende vores organisering således, at de voksnes ressourcer udnyttes optimalt. Derfor har vi en tydelig rollefordeling mellem flyver og fordyber.
- Det pædagogiske læringsmiljø i de daglige rutiner vil fx. handle om at vi taler med barnet, mens det får skiftet ble, så barnet får stimuleret sin følelsesmæssige tilknytning og sproglige udvikling, at barnet støttes i selvhjulpenhed ved at tage flyverdragt på i garderoben, at barnet lærer at tage hensyn til andre ved frokosten, som del af arbejdet med barnets alsidige personlige udvikling og sociale udvikling mv. På de næste sider har vi formuleret vores formål med tre pædagogiske rutiner som hver dag er fokus i måltidet, samling og garderoben.

Fagligt perspektiv:

- At børnene stifter bekendtskab med forskellige sanseoplevelser
- At børnene bliver mætte
- At børnene øver sig i at lytte og samtale med hinanden
- At børnene skaber nye relationer
- At børnene lærer de gængse regler for bordskik
- At børnene smager forskellige ingredienser og retter
- At børnene viser nysgerrighed for hinandens madpakker
- At børnene øver at tilsidesætte egne behov (vente på tur, forstå andres behov, tage hensyn)
- At børnene lærer hvor maden kommer fra
- At børnene øver sig i at være i større sammenhænge
- At der stilles aldersvarende krav og forventninger til børnene

Børne perspektiv:

- At få noget at spise
- At være madmodig, og smage på tingene
- At sidde pænt
- At synge bordvers
- At finde sine egne ting i køleskabet og rydde op efter sig selv
- At finde ud af hvad dagens byder på af aktiviteter
- At aftale hvad man skal lege når man kommer ud

Forældre perspektiv:

- At vente på tur
- At bede om at få maden sendt (høflighed)
- At vente på at man får lov til at gå fra bordet
- At tage sig god tid til at spise, og holde fokus på det man er i gang med
- At øve sig i at spise varieret mad
- At børnene lærer hvor maden kommer fra

Fagligt perspektiv:

- At børnene øver fælles opmærksomhed
- At skabe et samlet læringsrum
- At børnene oplever dialog gennem inddragelse og fortællinger
- At styrke fællesskabet i gruppen, -få en følelse af at være en vigtig del af fællesskabet
- At børnene får forståelse for hinanden, ser hinandens forskellighed
- At skabe et voksenstyret læringsrum, med en vis grad af medinddragelse af børnene
- At børnene lytter og bliver lyttet til
- At børnene øver sig i at kunne sidde tæt
- At børnene bliver præsenteret for elementer i de 6 læreplanstemaer
- At børnene oplever en genkendelig ramme, og derigennem tør komme ud af sin komfortzone
- At børnene øver at vente på tur

Børne perspektiv:

- At sidde sammen i rundkreds
- At synge nogle sange vi kender (genkendelsesglæde)
- At de voksne finder på noget (forventningsglæde)
- At skulle ønske hinanden god weekend
- At kunne fortælle hvad man har oplevet derhjemme
- At snakke om hvad vi har leget og lavet i løbet af formiddagen

Forældre perspektiv:

- At fungere i et større fællesskab
- At opleve sammenhold
- At tage imod fælles beskeder
- At børnene udvikler sin fantasi
- At turde sige noget når andre ser på en
- At samlingen er en tryk ramme og et øve-rum
- At børnene får medindflydelse
- At børnene får gode jeg-valg
- At vente på tur og lytte

Fagligt perspektiv:

- At børnene lærer at blive på sit eget område
- At der forgår en kommunikation mellem barn/barn og barn/voksen
- At børnene lærer at passe på egne ting
- At børnene kobler påklædning og vejr sammen
- At børnene lærer at håndtere at der stilles krav til dem
- At børnene lærer at acceptere at der er individuelle krav
- At børnene kan hjælpe hinanden og bede om hjælp
- At børnene øver sig i at have respekt for hinanden
 - Lytter til hinanden
 - Taler ordentlig og respektfuldt til hinanden
 - Drager omsorg for hinanden
- At børnene får øje på egne færdigheder
- At børnene øver i at vente på tur

Børne perspektiv:

- At få tøj på, så man kan komme ud
- At huske at tisse
- At få det tøj på jeg helst vil have på
- At få vist mine nye sko frem
- At vente på at min ven bliver færdig (lave legeaftaler)
- At kommer først ud, og først ind

Forældre perspektiv:

- At børnene lærer selvstændighed,
 - at de kan vurdere hvad de skal have på ud (tage gode jeg-valg)
 - at de kan gå i garderoben og begynde at finde sit tøj frem
- At børnene lærer at vente på tur
- At øve at holde styr på sit tøj
- At udvikle sproget, gribe mulighederne der opstår spontant
- At børnene får øje for hinanden, tilbyder hjælp

Samarbejde med forældre om børns læring

Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.

Forældrene er de vigtigste personer i barnets liv, og derfor har vi en positiv forventning til, at forældre støtter deres barn og ser dets udvikling, læring, trivsel og dannelse som et fælles ansvar.

Vi VIL samarbejdet, og bestræber os på at dialogen med forældrene er gensidig, anerkendende og respektfuld. Vi anser forældre som de vigtigste samarbejdspartnere.

Vi anerkender, at forældre har forskellige ressourcer, og møder dem forskelligt. Vi møder forældre med forståelse om, at de kun vil deres barn det bedste og handler i kærlighed. Vi har en positiv indstilling til samarbejdet, og anser ærlighed, åbenhed, tillid, respekt, humor og glæde som drivkraft.

Hvordan kommer det til udtryk hos os

- Samarbejdet med forældrene om barnets læring, trivsel, dannelse og udvikling starter allerede ved det første besøg i institutionen. Forældrenes kendskab til barnet er afgørende viden for os som fagprofessionelle omsorgspersoner.
- Vi beskriver tydeligt vores krav og forventninger til forældrene og spørger dem, hvad de forventer af os.
- Vi er troværdige og professionelle samarbejdspartnere, som tør tage svære emner op. Forældrene bliver orienteret, hvis vi har bekymringer for barnets udvikling og trivsel, og vil som en naturlighed blive inddraget, hvis vi påtænker at iværksætte særlige tiltag i institutionen/hjemme. Forældre vil altid være med i beslutningen om at indkalde eksterne samarbejdspartnere fra PPR.
- Vi vil lejlighedsvis kunne fortælle forældrene om barnets sociale hverdagsliv og læring i dagtilbuddet og være i dialog med forældrene om, hvordan vi i fællesskab kan fremme barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Vi vejleder forældre i, hvordan de kan bidrage positivt til barnets læring og udvikling.
- Vi giver forældre medindflydelse på udviklingen af institutionens pædagogiske principper gennem forældrerådet.
- Forældresamarbejde ses bredt og foregår i hente/bringe-situationer, forældremøder, forældresamtaler og forskellige arrangementer.
- Vi bestræber os på at tilbyde kompetenceudviklende kurser for forældre.

Børn i udsatte positioner

Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter

Børn og deres familie kan, i perioder eller mere permanent, være i en udsat position. Det kan f.eks. være børn med en svag socioøkonomiske baggrund, børn med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet, børn i familier i livskrise.

Vi anskuer alle børn som værdifulde på hver deres unikke måde. Ingen børn er sære, men alle børn er noget særligt. Alle børn har ressourcer – men ikke altid de samme. Ud fra denne betragtning arbejder vi på, at "alle børn skal kunne blive så dygtige de kan". For at tilgodese det enkelte barns ressourcer og tage hånd om specifikke vanskeligheder må børn ofte behandles forskelligt – alt andet ville være uretfærdigt.

Vi ønsker at bruge barnets ressourcer som "nøgle" til udvikling og læring. Vi arbejder med tænkningen "zone for nærmest udvikling" i et rummeligt fællesskab efter princippet inklusion. Dette gælder for alle børn i vuggestue og børnehave, men i særdeleshed når der er tale om børn med særlige behov.

Det pædagogiske personale har i samarbejde med relevante fagprofessionelle, et ansvar for at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre, at alle børn deltager i fællesskabet. Herunder indtænker vi også hvordan det pædagogiske læringsmiljø kan fremme trivsel, læring, udvikling og dannelse hos børn i udsatte positioner.

Hvordan kommer det til udtryk hos os

- Vi ønsker at uddanne en sprogpædagog og en AKT pædagog som får særlig viden og kompetence inden for sprog, adfærd, kontakt og trivsel. Deres funktion bliver at give kollegial sparring og vejledning i hverdagen, samt deltage på konsultative møder med PPR. Ud over det trækker vi på faglærernes ekspertise inden for sprog og AKT.
- Vi kortlægger barnets udfordringer, og iværksætter aktiviteter som tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone. Planen er, at ressource personer for sprog og AKT, efter endt uddannelse, afholder inklusionsmøder ca. hver 6 uge, hvor det vurderes hvilke tiltag der skal sættes i værk, for at fremme de særlig udsatte børns læringsmiljø.
- Vi benytter vækstmodellen som redskab på teammøder, inklusionsmøder og i konsultationer med forældre og eksterne sparringspartnere. Vækstmodellen hjælper os med at få øje på det

der virker fremmende for barnets udvikling, samt giver os et fælles billede af hvad der udfordrer barnet hjemme og i institutionen. Det unikke med metoden er, at alle interessenter får anledning til at komme med løsningsforslag til handleplanen for det videre arbejde med barnets udfordringer hjemme og i institutionen.

- Det pædagogiske personale udarbejder sprogvurdering på børn, hvor der er bekymring for at sproget ikke er/ikke vil udvikle sig alderssvarende.
- Vi arbejder ressourceorienteret (ICDP) med fokus på de gyldne øjeblikke i relationen mellem den voksne omsorgsperson og barnet/gruppen.
- Vi er bevidste om vores til tider mangel på ekspertise. I den forbindelse inddrager vi, i samråd med forældre, hjælp fra eks. pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR), specialpædagoger, læger mv. Vi anvender Børne-linealen fra Kolding kommune i vurdering af hvilken indsats der skal sættes i værk.
- Vi støtter barnets samspil med andre og valg af legerelationer. Og arbejder målrettet henimod at alle børn kan indgå i større fællesskaber. I nogle tilfælde vælger vi, at tage børn ud af gruppen for at arbejde med deres særlige udfordringer i en periode.
- Vi iscenesætter og styrer legen for at øve de sociale kompetencer og vedligeholde børnefællesskaber, samt justerer læringsmiljøerne når det er relevant – derfor er vores indretning dynamisk og let at flytte rundt på.
- Vi opfordrer forældrene til, at omtale andres børn og institutionen i positive vendinger, da det virker fremmende på inklusion.
- Vi møder alle børn med positive forventninger.
- Vi undersøger, at alle børn udfordres og oplever at mestre noget.
- Vi styrker vores egne relationer til de børn der befinder sig i udsatte positioner, ved at benytte metoder fra ICDP (relations cirkel, selvevalueringsskema, redefinering)
- Vi indretter og ændrer rummet når der er behov for det. Dette i forsøg på, at skabe optimale rammer for alle børns udviklingsbetingelser. I afgrænsede perioder kan vi tage andre rum i brug for, at give et barn i en udsat position bedre forudsætninger for at kunne lege og koncentrere sig. I perioder afsætter vi ekstra personaletimer til AKT og sprog arbejde.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Børnenes sidste år i Lykkegårdens Børnehus skal være noget særligt, derfor tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø som understøtter, at børnene bliver bedst muligt forberedt på at begynde i skole.

Arbejdet med de 6 læreplanstemaer har tæt sammenhæng med de indholdselementer, der arbejdes med i børnehaveklassen, hvilket skaber en naturlig sammenhæng mellem indholdet i dagtilbuddet og børnehaveklassen.

Det pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn (førskolegruppen) har fokus på at understøtte, at børnene tør møde nye udfordringer, fordybe sig, være vedholdende, kunne indgå i et børnefællesskab og tage initiativ til at indgå i relationer. Vi har valgt at sætte fokus på udvikling af nedenstående 7 kompetencer fra barnet bliver indskrevet i vuggestuen til det udsluses af førskolegruppen (praktiske eksempler på arbejdet med de 7 kompetencer i alderen 3-6 år er vedhæftet som bilag)

Robusthed	Robusthed drejer som om at tåle udfordringer på forskellige niveauer. At man tåler egne og andres følelser
Behovsudsættelse	Det lille barn er naturligt styret af sine behov
Nysgerrighed	Nysgerrigheden er vigtig for at kunne fordybe sig
Vedholdenhed	Vedholdenhed og koncentration handler om at kunne fastholde opmærksomheden
Automatisering / selvstændighed	Gennem træning – at øve sig – opnås automatisering
Selvregulering / selvdisciplin	Opnå større grad af evne til at blive inden for nogle givne rammer og regler
Gode omgangsformer	Gode omgangsformer og fornuft og ordentlig kommunikation er grundlaget for alle fællesskab

Sammenhæng fra børnehave til skole

Samarbejdsaftale mellem Lykkegårdens Børnehus og Lykkegårdsskolen

Begrundelse:

Børn og forældre har brug for tryghed, tid og forudsigelighed, når de skal vænne sig til et nyt miljø. Vi har fokus på den gode overgang fra børnehave til skole for, at lette overgangen og skabe sammenhæng for barnet og for at skabe større tryghed, mestring og deltagelse allerede fra 1.skoledag. Vi anser det som sundt for børnene, at få nye rammer og opleve glæde og sommerfugle i maven ved institutionsskiftet. Børnene skal opleve et tydeligt skifte, når de forlader Børnehuset og går ind ad dørene til GO, da stolte og spændte børn, møder med lyst og forventning til at gøre hvad de kan for at begå sig i de nye rammer og forventninger.

Vi har valgt at pege på syv kompetenceområder, som de professionelle særligt skal have fokus på i arbejdet med overgange

Arbejds mål

- At skabe tryghed for børn og forældre ved institutionsskifte
- At skabe sammenhæng mellem børnehave og skole
- At skabe kontakt børn og indskolingsteam imellem
- At børnene lærer skolens område at kende inden skolestart
- At videregive erfaringer, der er relevante for barnets videre udvikling
- At gøre børnene så læringsparate som muligt og skabe positive forventninger til det at gå i skole (se kompetencemål)
- At skabe mulighed for dialog, sparring og samarbejde mellem de fagprofessionelle skole og børnehave

Arbejds metode:

Barnets perspektiv

- I perioden maj til april indgår de kommende skolebørn i et skoleforberedende forløb i Børnehuset. Førskolegruppen samles på tværs af stuerne i Uglegruppen, mødes 1 fastlagt formiddag i ugen.

- Førskolebørnene benytter SFOéns lokaler hver torsdag. Børnene følger skolens ringetider og mødes med indskolingens på legepladsen i frikvarterne. GO-personalet kommer sporadisk forbi og hilser på børnene, Husk, at reservere SFOlokalet.
- Førskolebørnene inviteres med til generalprøve ved indskolingens årlige forestilling i januar.
- GO-personalet inviterer førskolebørnene fra børnehuset og udefrakommende børn til to arrangementer i SFOén. I februar inviteres børnene sammen med deres forældre fra kl. 13-15. I marts inviteres børnene uden forældre fra kl. 9-11. Børnehavepersonalet bringer og henter børn fra Børnehuset.
- I efteråret, efter skolestart, genbesøger skolestarterne Børnehuset i skoletiden.

De professionelle perspektiv:

- Ledelsen skaber sammenhæng fra børnehave til skole, og vurderer årligt hvor mange timer der skal øremærkes til formålet.
- Skolen-og børnehusets ledelse mødes ugentlig, og drøfter løbende det brede samarbejde.
- Førskolegruppens personale og personale fra GO mødes i august og planlægger årets forløb – førskolegruppens personale indkalder til mødet.
- Førskolegruppens personale og personale fra GO samarbejder om besøgene i foråret og genbesøg i efteråret.
- Førskolegruppens personale udarbejder skoleparathedundersøgelse (SPU) på alle børn i oktober/november. På de børn hvor der er tvivl om der skal søges skoleudsættelse, laves et fuldt kompetencehjul, dette gøres i november. Evt. skoleudsættelses skal søges i januar (tidsfrister udmeldes af kommunen). Førskolegruppens personale inviterer forældre til skoleparathedssamtale i Børnehuset i november/december
- Anden tirsdag i marts afholdes der overleveringssamtale mellem personale fra førskoleskolegruppen, skole og evt. eksterne samarbejdspartnere. Til møderne deltager én repræsentant fra GO, én repræsentant fra indskolingens og én repræsentant fra hver af stuerne i Børnehaven. Leder af Børnehuset og skoleleder deltager til overleveringsmøder omkring børn, hvor der har været indsat ekstra indsats.

Forældrenes perspektiv:

- I august inviteres førskolegruppens forældre til fyraftensmøde, hvor førskolepersonalet informerer om hvad der skal arbejdes med i uglegruppen og hjemme frem mod opstart i GO.

- I efteråret (inden 1.november) inviteres børn og forældre til opskrivningssamtale på skolen
- I november/december inviteres forældre til skoleparatheds samtale i Børnehuset.
- I januar inviteres førskolebørnenes forældre til fyraftensmøde i Børnehuset.

Evaluering:

- I september afholdes evalueringsmøde med relevante repræsentanter fra børnehave og skole (børnehuset indkalder til mødet).

Udarbejdet af repræsentanter for Lykkegårdsskolen -og børnehuset 2020 – redigeret d. 01.02.24

Inddragelse af lokalsamfundet

Samarbejdet med lokalsamfundet, skal bidrage til at styrke arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer. Hvor et samarbejde med eventuelle frivillige altid har børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse for øje.

Vi anser lokalsamfundet som et supplement i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børnene. Derfor inddrager vi relevante samarbejdspartnere i lokalsamfundet og benytter de faciliteter der findes i nærmiljøet. Vores vigtigste, samarbejdspartner er naturligvis Lykkegårdskolen, som vi har et tæt og forpligtende samarbejde med. Dette samarbejde beskrives i afsnittet "sammenhæng til børnehaveklassen"

Hvordan kommer det til udtryk hos os

- Vi går på tur i lokalområdet, det kan være til kvarterhusets tarzanbane, sportspladsen, stejlbjerg anlægget, hylkedalen, højskolesøen mv.
- I forbindelse med de kirkelige højtider besøger vi de omkringliggende folke -og frikirker. Vi ønsker, at præsentere børnene for forskellige kirkesamfund og kirkerum i lokalområdet. Vores mål er at give børnene en bred forståelse af hvad kirken kan bruges til, personligt og kulturelt.
- Vi har et forpligtende samarbejde med Lykkegårdskolen, hvor hovedparten af børnene er indskrevet.
- Vi ønsker på sigt at indlede et samarbejde med MunkensDam plejehjem.
- Vi har mulighed for at leje KFUM og Kongreshallen.
- Vi arrangerer en årlig udflugtstur med hele Børnehuset, valg af udflugtsmål tager afsæt i vores årstema. F.eks. et gårdbesøg på et økologisk landbrug.
<http://www.rydskovgaard.dk/index.php/aktiviteter/rundvisning>
- Vi benytter den lokale bus, og arrangerer turer til f.eks. Marielundskoven, Biblioteket, Legeparken, Harteværket (vandleg), Geografiskhave, Nikolai for børn, Kolding Hus, Seest samling mv.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

- Leder af Lykkegårdens Børnehus har årligt et samarbejds møde med lederen for Kvarterhuset, og projektleder for KvarterVenner, hvor der reflekteres over hvordan vi i samarbejde kan gøre

noget for familierne i lokalområdet. Vi taler hinandens aktiviteter op, og formidler aktuelle tilbud til familier som måtte have glæde af det (f.eks. fællesspisning i Kvarterhuset, familiehold). Vi vil undersøge muligheden for at indgå et generationssamarbejde med aktiviteten "Seniorsang" i Kvarterhuset.

- Vi samarbejder med Bovia om at skabe trygge lege -og læringsmuligheder omkring vores bygninger.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø skal integreres i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Det fysiske, psykiske -og æstetiske børnemiljø er en sammensat størrelse, som har indflydelse på hinanden. Derfor er alle tre områder lige vigtige, men de får nødvendigvis ikke samme fokus til enhver tid. Vi er i forbindelse med etablering og evaluering af vores læringsmiljøer blevet opmærksomme på vigtigheden af at tage et børneperspektiv. Vi har erfaret, at materialet fra EMU "7 metoder til arbejde med børneperspektiver" kan hjælpe os med at holde fokus på børnenes oplevelser.

Det fysiske børnemiljø kan eksempelvis omhandle støjniveau, indeklima, plads til fysisk udfoldelse og stille aktiviteter, hygiejneforhold, lysforhold, garderobe, legeplads og udearealer, stueres indretning og størrelse mv.

Det psykiske børnemiljø kan fx omhandle samspillet mellem børn og voksne, herunder om samspillet er kendetegnet ved gensidig respekt og tolerance, børnenes indbyrdes samspil, herunder om børnene i deres sprog og handlinger indbyrdes respekterer hinanden, om der blandt børn og personale er plads til og accept af menneskers forskellighed, om der finder mobning sted blandt børnene, mv.

Det æstetiske børnemiljø kan fx omhandle, hvorvidt stueres indretning og udsmykning virker stimulerende og inspirerende på børnene, samt hvorvidt omgivelserne indenfor og udenfor er udformet på en måde, som fremmer børnenes lyst til at bevæge og udfolde sig, fordybe sig, have stille lege mv.

Hvordan kommer det til udtryk hos os

- Vi forsøger, at fremme børnemiljøet ved at opdele børnegruppen i mindre grupper og anviser legezoner hvor børnene i større grad kan lege uforstyrret.

- Vi forsøger at aflæse børnenes behov, og inddrage deres ideer når de pædagogiske aktiviteter vælges – et barn der løber inde kan have behov for et aktivitetsskiftet, derfor indlægger vi aktiviteter som har op-og nedregulerende effekt. For at reducere støjniveauet, og give det enkelte barn alderssvarende udfordringer, tænker vi kreativt i forhold til anvendelse af legeplads, gangarealer og kroge. En lille gruppe af de ældste børn kan f.eks. få lov til at være på legepladsen uden voksne i en begrænset periode (selvfølgelig med tilsyn).
- Vi tilstræber at give børnene gode hygiejne vaner, derfor stilles der krav om at både børn og forældre vasker hænder ved aflevering og afhentning. Ud over det indlægges håndvask som en pædagogisk aktivitet, for at hæve hygiejniveauet, reducere sygdomme og dermed skabe bedre rammer for trivsel og læring hos børnene.

Evaluering af børnemiljøet – lavet på personalemøde d. 05.10.20

Formål: Hvordan kan vi med afsæt i børnenes udtalelser fremme det pædagogiske læringsmiljø til et bedre børnemiljø?

Personalets hjemmeopgave forud for mødet: Hvad er børnenes oplevelse af børnemiljøet, benyt 1-2 af observationsmetoderne fra EMU.

”Børnemiljøvurderingen er præget af corona restriktionerne, og det er svært at lave en præcis vurdering, når børnene ikke har ret meget legetøj fremme og ikke frit kan vælge hvem de vil lege med”.

Børnehaven:

- Hullet bag døren, ved Lærkeredens trappe ind til deres garderobe, er et godt gemme/legested
- Cirkusteltet skaber uro, og skal nok flyttes væk en periode
- Redegyngen, gynger og mudderkøkkenet er populære, og altid i brug
- De ældste drenge laver kreative bygge lege, i sandkassen og i hjørnerne rundt omkring
- Små grupper af børn leger ofte i højsengene på stuerne, tager ofte ting med op som de kan lege uforstyrret med.
- Kan vi skabe flere legezoner ved at tilbyde børn at tage legetøj med ud i gangarealerne, og på skabe rum for flere rollelege?
- Puderummet er populært, men dets placering i vuggestuen gør at børnene ikke kan lege der når de har lyst.
- Scooterne og cyklerne er gode og populær, men kan også skabe sammenstød

- Vokseninitierede lege på legepladsen tiltrækker mange børn
- Legeborgen bruges til mange forskellige slags lege
- Begge stuer rummer mange hyggelige og hjemlige legerum med plads til ro og fordybelse.

Vuggestuen:

- Legebilen skaber et helle for de børn der har brug for ro, det virker til at børnene opsøger bilen mere efter at den er blevet flyttet ud i gangen.
- Børnene leger meget på tæppet lige inden for døren.
- Den lille reol/rumdeler bruger børnene uopfordret til at træne motorik, ved at kravle og hoppe ned.
- Legekøkkenet og det hjørne bruges næsten ikke, måske skal møblerne flyttes
- Skal bruge deres lille legegård noget mere når de er på legepladsen, da det skaber ro og tryghed for de små.
- Børnene finder selv de små scootere frem
- Redegyngen og de almindelige gynger opsøges af mange børn
- Den store legeborg er god, når VG er alene på legepladsen.

Børns kompetencer og selvværd – og de 6 læreplanstemaer

Dagtilbudsloven siger, at vi ikke bare skal guide og danne børn til at blive sunde og kompetente voksne, vi skal også værdsætte deres barndom, fordi børn har værdi i sig selv (§ 8, stk 2). Vi skal se børns fulde værdi fra barnsben af og følge deres spor ind i legens verden; Et væltet tårn, hvor klodserne ligger spredt ud over gulvet eller en spand fyldt med små sten og grene er allesammen betydningsfulde spor der viser os, hvor langt barnet er nået i sit liv (Peter Slade). Leg er børns udtryk, det er her de udforsker, lærer, danner relationer, spejler, sætter grænser og lærer sig selv og andre at kende. Ved hjælp af de seks læreplanstemaer, kommer vi hele barnet rundt og får stimuleret barnet både sansemæssigt, følelsesmæssigt og kognitivt (Susan Hart - Nussa). Vi arbejder med de seks læreplanstemaer året rundt, så de indgår som en naturlig del af det årlige tema. Ud over det sætter vi ekstra fokus på hvert enkelt tema mindst en gang om året, for at kunne arbejde mere i dybden med de forskellige områder.

Det omfatter:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

De seks læreplanstemaer dækker hele barnet i dets udvikling, læring, trivsel og dannelse. Når vi arbejder med ét tema, kommer vi automatisk også til at arbejde med de andre temaer i en vis udstrækning. Har vi f.eks. et tema omkring natur, vil leg i naturen helt af sig selv også stimulere de motoriske og sociale kompetencer, fællesskabsfølelsen, barnets personlige udvikling og dets sproglige kompetencer.

I arbejdet med de seks læreplanstemaer beskæftiger vi os med børns sociale kompetence. Det er heri børnenes selvværd ligger; hvordan de opfatter sig selv i samspil med omverden og hvordan de opfatter at omverdenen modtager dem. Børns selvværd er utrolig vigtigt. Selvværd er det der giver mod på at prøve nyt, det giver livsappetit samt tryghed i relationer og livet generelt. Det er

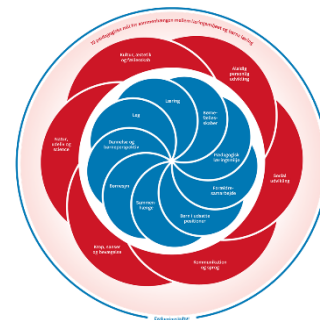
vigtigt at forstå at selvværd består af to ting: selvtillid og selvfølelse. Dette kan vises i en simpel formel der ser således ud: $\text{Selvtillid} + \text{Selvfølelse} = \text{Selvværd}$ (Daniel Stern).

Selvtillid er barnets selvstændighed. Barnet oplever, at det kan stå på egne ben, at det lykkes i det som det sætter sig for og at det bidrager med noget betydningsfuldt til fællesskabet. Det styrker barnets selvtillid når det selv kan tage tøj af og på, tage imod en kollektiv besked, selv tørre sig efter toiletbesøg, selv sætte madpakker på plads, samt opleve at de lykkes ved at deltage og bidrage i leg og pædagogstyrede aktiviteter. Dette er alt sammen med til at give barnet selvtillid. Ros og anerkendelse styrker også barnets selvtillid, og det er vigtigt at vi fejrer de små ting som barnet lykkes i, så det får mod på at prøve kræfter med de lidt sværere ting.

Selvfølelse er barnets fornemmelse af sig selv (personlige udvikling). "Er jeg god nok som den jeg er, eller skal jeg præstere for at være god nok?" Når vi styrker barnets selvfølelse, arbejder vi på det sansemæssige og følelsesmæssige plan. Vi leger rollelege hvor børnene spejler hinanden, venter på tur, afstemmer og viser åbenhed og overskud når legen tager et skifte. Arousal-lege styrker barnet i at mærke sig selv og andre. Derudover vokser barnets selvfølelse ved anerkendelse, opmærksomhed og at blive benævnt med ord, som f.eks. "Jeg ser, at du leger med perler, nu tager du den blå perle". Barnet får en fornemmelse af egen identitet, rolle og betydning i fællesskabet, og det er vigtigt at det føler sig set og betydningsfuld.

En god selvtillid samt en god selvfølelse er nødvendige for at have et godt selvværd. Ud fra dette udspringer læring, kreativitet, mod, glæde, styrke og lyst til livet, sig selv og andre. Hvis vi omformulerer Daniels Sterns formel lidt, er der altså tale om tre læreplans kompetencer i en og samme formel: Selvtillid (selvstændighed) + Selvfølelse (personlig udvikling) = Selvværd (sociale kompetencer). Med dette som grundsten er det nemt at gå i gang med de seks læreplanstemaer, så barnets naturlige nysgerrighed på motorisk udfoldelse, naturens rige, sprog samt kultur og æstetik, udvikles og understøttes.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet: Alsidig personlig udvikling

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden, på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
 - Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.
-
- Når vi taler om barnets alsidige udvikling, imødekommer vi det igennem hele dagen i institutionen, idet de forskellige muligheder for leg, deltagelse, fællesskaber mm. ændrer sig dagen igennem. Vores læringsmiljø er grundigt overvejet, for at give børnene de bedste

forudsætninger dagen igennem. Igennem de relationer barnet indgår i dagen igennem, vil det finde sig selv og være i konstant udvikling.

- **Den stille morgen** giver tid, ro og fordybelse i samspil med de voksne, hvor læringsmiljøet er sat omkring morgenbordet, hvor barnets selvstændighed udfordres og udvikles, og dermed styrkes den alsidige personlige udvikling.
- **Om formiddagen** er det eksempelvis de pædagogstyrede aktiviteter, hvor der kan være fokus på sammensætningen af legefællesskaber der er i fokus, til at udfordre og understøtte barnets kompetencer i at indgå i mere udfordrende relationer (dem der ikke nødvendigvis er med ens bedste venner) Det kan også være udfoldelse i musik, rytmik, dans og udtryk, hvor børnene bliver udfordret og udvikler deres kompetencer i fællesskab med hinanden, men også som en indre læring hvor det enkelte opdager ny viden og kunnen.
- **Eftermiddagene** vil igen på naturlig vis lægge op til, at børnene udforsker nye læringsrum, idet der begynder et opbrud i børneflokken og personalegruppen. Børnene skal mærke efter i sig selv, hvor de har lyst til at bevæge sig hen i leg og fællesskaber, og måske turde opsøge nye relationer og legefællesskaber, hvor de igen kan kaste sig ud i leg de ikke normalt ville vælge. Eller de kan finde et stille sted og på egen hånd mærke efter og igen optage formiddagens leg og læring og på egen hånd. Dagen igennem, har vi fokus på, at den enkelte har noget unikt at byde ind med, og den enkelte har sine behov, som vi i aktiviteter, leg, og relationer tager højde for, og arbejder med. Det kan eks være et barn der har udadreagerende adfærd, som har brug for ekstra guidning i at kanalisere sit fokus og energi ind i de pågældende aktiviteter.
- Vi har fokus på, at sammensætningen af legegrupper, grupper i bestemte aktiviteter osv. bliver sammensat, så børnene udfordres til at indgå i samspil og relation med en bred diversitet. Dette gøres for at udvide og udfordre barnets kompetencer til at være i samspil med ukendte kulturelle forudsætninger og personligheder. Vi ønsker at lære børnene rummelighed.
- Den alsidige personlige udvikling hænger uløseligt sammen med de andre læreplanstemaer, da vi i alle aktiviteter, leg og læring, imødekommer det enkelte barn på dets niveau. Så uanset om vi leger Rødhætte og Ulven i skoven eller fordyber os i læsning, vil barnet blive understøttet på sit niveau og hjælpes ind i sit eget flow og nærmeste udviklingszone.
- Disse ting vil kontinuerlig møde det enkelte barn, i dets egen alsidige personlige udvikling og styrke selvtilliden og selvfølelsen. Denne udvikling vil bidrage til at øge barnets selvværd.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer, og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed".

"Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39)"

Pædagogiske mål for læreplanstemaet: Social udvikling

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
 - Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.
-
- I Lykkegårdens Børnehus ser vi på social udvikling som en stor del af det at være et sundt menneske. At kunne indgå i gode relationer er essentielt for, at vi som mennesker lykkes i livet.
 - I vores arbejde, ønsker vi at have fokus på, at barnets indre identitet, selvfølelse, selvtillid og selvværd er stærkt. Igennem de forskellige aktiviteter der er dagen igennem, ønsker vi at

hjælpe barnet til at mærke sig selv, hvordan det har det med de andre børn, med de voksne, med aktiviteten - alt sammen for at give dem viden om sig selv, lære sig selv at kende, og at kunne navigere i livet, ud fra hvad der føles rigtigt for det enkelte barn.

Dette vil vi gøre ved, at præsentere børnene for en bred, farverig vifte af leg, læring, ture i lokalområdet, dybdegående temaer, udeliv, musikalsk udfoldelse, fordybelse i sproget og så meget mere. Det vil på naturlig vis smelte sammen med de øvrige læreplanstemaer, idet vi i alt er sociale.

- En vigtig del af barnets sociale udvikling er, at lære dem om empati, mentalisering, medmenneskelighed, retfærdighed, demokrati og mange flere ting som er uden for individet, men som er essentiel for, at man kan indgå i sunde gode fællesskaber og relationer. Dette vil vi lære børnene ved, først og fremmest at være trygge, gode, imødekommende voksne, der ved eksemplets magt er gode mennesker. Dernæst vil vi gennem historier og læsning, præsentere dem for gode forbilleder (eks den barmhjertige samaritaner). Vi vil guide dem i at hjælpe hinanden, vente på tur ved gyngerne, i fællesskab og ved afstemning bestemme dagens leg osv, når vi spiller spil, skal vi både være gode vindere og tabere; udvise empati og forståelse for dem der ikke vandt, fik sin vilje mm.
- Vores læringsmiljø giver gode muligheder for, at børnene kan kaste sig ud i deres sociale udvikling. Der vil oftest være gang i flere lege og aktiviteter, hvor børnene kan surfe rundt og kaste sig ud i at skabe kontakt, forhandle lege regler, udvikle lege og meget mere.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale".

"Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41)"

Pædagogiske mål for læreplanstemaet: Kommunikation og sprog

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
 - Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.
-
- Vi er tydelige voksne og klare rollemodeller, der er velreflekterede i vores kommunikation med børnene. Det er vores ansvar, at alle børn mødes med nysgerrighed og nærvær over for barnets verbale og nonverbale sprog.
 - Vi synger dagligt genkendelige sange med fagter og bevægelser til. Vi leger med sproget gennem rim og remser - og bruger så vidt muligt kroppen i samspil med sproget (ex hopper

eller klapper i takt med rytmen til rim og remser). Vi øver desuden sproget gennem samtaler, højtlesning, spil, leg og gentagelser.

- Vi visualiserer sproget for børnene bl.a. gennem piktogrammer, ordbilleder, kropssprog, gestik og mimik.
- Vi er bevidste om at sætte ord på ting, begreber og handlinger, og hjælper børnene med at sætte ord på deres følelser.
- Vi oplever sproget gennem vores krop og sanser, så sproget lagres som erfaring. Igennem hele dagen og også igennem samling, dialogisk læsning og sprogkufferter mærker, smager og undersøger vi ordene. Hvad betyder det, at "Lotte *hælder* mælk op i en kop?" Er citroner virkelig sure? Hvordan ser man ud i ansigtet, når man er ked af det?
- Vi hjælper børnene til at lære at aflæse deres kammerater ved at sætte ord på det, vi ser. Vi gør dem bevidste om, at de ved hjælp af sprog (verbalt lige så vel som nonverbalt) opnår venskaber og dækning af egne behov.
- Vi sætter aktiviteter i gang, der kobler sprog og motorik i både inde og uderum. Det kan være forhindringsbaner, hvor vi som voksne først viser og sidenhen guider børnene verbalt gennem forhindringsbanen. Det kan være sanglege med fagter eller et insekt-løb på vores naturgrund.
- Vi bruger ICDPs værktøjer og de 8 samspilstemaer i samspil med barnet.
- Vi inddeler børnene i mindre grupper, hvor børnene hver især bliver mødt og hjulpet på deres sproglige niveau, så de får succesoplevelser og mærker, at de lykkes.
- Vi opretter små grupper, med fokus på udvikling af sprog og kompetencer
-

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen". (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43)"

Pædagogiske mål for læreplanstemaet: Krop, sanser og bevægelse

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag.
 - Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.
-
- Vi er klare rollemodeller, der opmuntrer til, deltager aktivt, og viser oprigtig glæde ved bevægelse og sansning af verden.
 - Vi prioriterer at børnene øver og mestrer selvhjulpenhed. Vi opmuntrer gennem ord og kropssprog, og arbejder ud fra barnets nærmeste udviklingszone. Vi skaber motivation gennem vores ordvalg, barnet "øver sig" for det "kan ikke endnu".
 - Hver dag er vi på legepladsen, der indbyder til både sansning og bevægelse. Der er rig mulighed for at cykle, løbe, klatre i træer, gynges, rutsje, hoppe i vandpytter, bygge og grave i

sandkassen, lege med vandbanen, se bladene blæse i vinden, se regnen lave render i sandet, mærke vind, sol og regn. Derudover har vi vores egen naturgrund ved siden af vores legeplads, hvor der er bakker og ujævnt terræn, små stier, buske hvor man kan lege gemme og lave huler. Masser af muligheder for at bruge sin krop og udforske, hvad den kan.

- Vi laver aktiviteter, der styrker de tre primære sanser (vestibulærsansen, taktilsansen og den proprioceptive sans) og de fire sekundære sanser (lugte, smage, syn og høre). Endvidere laver vi aktiviteter, der styrker og udfordrer børnenes fin- og grovmotorik. Vi er opmærksomme på det enkelte barns udviklingstrin, på udfordringer og ressourcer, og støtter dem på bedste vis i nærmeste udviklingszone.
- Vi op- og nedregulerer børnenes arousal gennem alderssvarende aktiviteter, og vi gør dem bevidste om deres krop og dens reaktioner. Vi sætter ord på, hvad børnene mærker i kroppen. Hjertet slår hurtigt, vejtrækningen er også hurtig og pandehåret er blevet lidt vådt, fordi vi har løbet stærkt og vi nu sveder. Og hvad mærker vi i kroppen nu hvor vi ligger på gulvet og slapper af og får lidt massage? Vi trækker vejret stille og roligt, hjertet slår langsommere, øjnene bliver måske lidt tunge og trætte.
- Vi har babygyngende og flere forskellige sansegyngende i huset - i både vuggestuen og i børnehaven er der mulighed for at hænge sansegyngende op. Den fleksible indretning gør det nemt at lave plads rundt om gyngende.
- I Børnehuset har vi skummåtter og skumpuder i forskellige størrelser og former. Der er mulighed for at bygge huler og slotte, bygge motorikbaner, tumle eller ligge og slappe af med stille musik og massage.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

(Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet: Natur, udeliv og science

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag.
 - Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.
-
- På daglig basis kommer vi ud på vores legeplads. Legepladsen er indrettet med mange små kroge og gemmesteder. Vi har gamle træer, træstubbe, bålplads, store sten og en skøn bakke. Her vil vi på daglig basis undersøge og sanse de små ting der sker på legepladsen; årstiderne der skifter, insekter der kommer og går og fuglene der flyver omkring os. Tilkoblet vores børnehus er der en stor naturlegeplads. Her har naturen fået lov til at vokse vildt, med brombærkrat, gode klatretræer, bakker, skov og masser af skvalderkål. I naturen skal vi sanse,

vi skal undersøge, smage spiselige bær, nødder og planter, bruge naturens farver i kunst, bygge med naturelementer, soppe i koldt åvand, arbejde med temperaturer og lave små eksperimenter. Vi følger årstiderne og sanser naturen både på de smukke solskinsdage, såvel som på de kolde og grå vinterdage.

- I Lykkegårdens børnehus arbejder vi med et årligt tema, som for eksempel et tema om Danmark. At arbejde med et årligt tema giver os mulighed for at arbejde mere fordybende med vores læreplanstemaer. F.eks. lære om den danske natur, samle skrald, grave fælder til insekter, plante frø og klatre på skrænter med rappelling reb.
- I dette læreplanstema, kommer både børn og voksne sanser rigtigt i spil. Naturen kan noget helt særligt. Der er højt til loftet og vi kan udfolde vores kroppe på helt nye måder. Når vi arbejder på det sansende niveau, stimulerer vi empati og nysgerrighed. Børnene sanser og fornemmer, hvor hårdt de kan trykke på en frø når de holder den i deres hænder. De lærer at vise hensyn til andemor der kommer svømmende med hendes ællinger og oplever det magiske ved at studere haletudser der udvikler sig til frøer.
- Når vi leger i naturen, kommer vi automatisk også til at flette de andre læreplanstemaer ind i temaet om natur og science. Sproget stimuleres, vores kroppe er i fuld bevægelse, vi samarbejder og knytter venskaber. Vi danner betydningsfulde børnefællesskaber, tager de andre læreplanstemaer med ud i naturen og finder spændende læringsmiljøer. Alt sammen noget der stimulerer vores personlige såvel som sociale udvikling.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

(Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet: Kultur, æstetik og fællesskab

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
 - Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.
-
- **Kultur giver tilhørsforhold.** Det at være en del af et betydningsfuldt fællesskab skaber glæde og lyst til læring og udvikling. I Lykkegårdens Børnehus ønsker vi, at skabe en kultur omkring et demokratisk fællesskab der bygger på kristne værdier, traditioner og hvor der er deltagelsesmulighed for alle børn. Når vi arbejder med kultur, arbejder vi både med det kulturelle indtryk (hvem er jeg, og hvor hører jeg til) samt det kulturelle udtryk (børnenes egen skabende og eksperimenterende praksis).

- Vi arbejder med forskellige kunstarter som f.eks. krea, byggeri, storytelling, højtlesning og musik. Især musikken lægger vi stor vægt på. Vi spiller, synger og udtrykker os til musikken. Vores mål er aktivt deltagende børn som lever sig ind i det kreative univers, bruger deres fantasi, improviserer og som inddrager hinanden i processen.
- Derudover skal der være tid og plads til at barnet kan indgå i æstetiske læringsprocesser. En æstetisk læringsproces er, hvor barnet fordyber sig og hvor legen har mulighed for hele tiden at udvikle sig. Måden vi gør det er ved at være procesorienteret. Vi arbejder med det samme emne over en tid, så børnene har mulighed for at tage ejerskab i projektet og gøre det til deres eget. På den måde kan barnets fantasi og kreativitet rigtig komme i spil.
- Ligesom vi har en institutionskultur, har hver familie også deres egen kultur, hvilket vi respekterer højt. Vi arbejder med hele barnet og har en naturlig nysgerrighed på hvem barnet er, dets interesser, samt barnets familie. Vi vægter en ligeværdig og åben dialog og et godt samspil med forældrene. Sammen med den løse snak i garderoberne, på stuen, på legepladsen, benytter vi Daycare, hvor vi lægger billeder samt en lille tekst op. Vi indkalder også til samtaler når barnet har været i intuitionen i en periode. Dette gør vi for at nå hele vejen rundt om barnet i samarbejde med forældrene. Som familie i Lykkegårdens Børnehus er man altid velkommen til at henvende sig, hvis man har brug for en samtale eller har noget på hjertet.

Evalueringskultur

Vi arbejder målrettet med at få skabt en evalueringskultur som understøtter, at personalet udvikler en faglig selvkritisk og reflekteret tilgang til tilrettelæggelse og evaluering af den pædagogiske praksis.

Evalueringen skal være præget af en systematisk didaktik, som har fokus på læringsmålene som vi sætter op for den pædagogiske praksis. Dette vil være tydeligst i de voksenstyrede aktiviteter, men er også et fokusområde i de mere børneinitierede aktiviteter. Vi planlægger aktiviteterne med et fokus på læring, udvikling, dannelse og trivsel for børnene. Dette gøres gennem systematik i vores planlægning, gennemførelse og evaluering af den pædagogiske praksis.

En stærk evalueringskultur forstår vi ved, at...

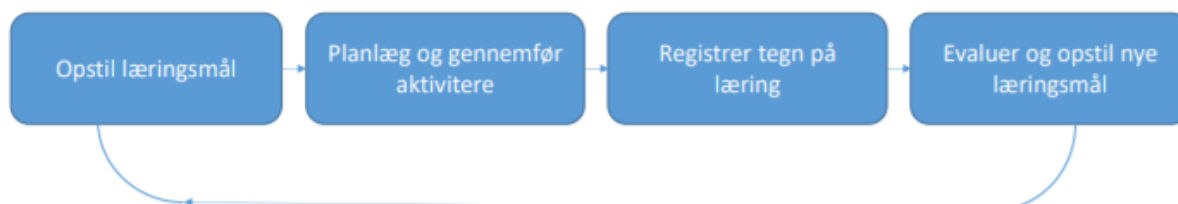
- Vi igangsætter evalueringer, når det giver mening.
- Vi anvender den nye viden vi har fået af evalueringerne, og ændre praksis hvis det giver mening.
- Vi vælger den evalueringsmetode der passer til det vi ønsker at undersøge, med inspiration i EMU's "7 metoder til at arbejde med børneperspektiver" <https://www.eva.dk/dagtilbud-boern/7-metoder-arbejde-boerneperspektiver> og relevante ICDP-metoder.
- Vi er opmærksom på, at børn som ikke har så meget sprog eller af anden grund er særligt udsatte ikke kan præsenteres for de samme evalueringsmetoder som andre børn – f.eks. i stedet for et børneinterview kan vi optage en lille film med børnene, hvor de viser hvor de kan lide at lege.

Hvordan kommer evalueringen til udtryk hos os:

ÅRS-TEMA på tværs af stuer

- Vi fastsætter et overordnet tema hvert år for hele institutionen, hvorefter der udarbejdes en SMTTEmodel som bliver styrende for årets pædagogiske arbejdsmaal og aktiviteter. Ved hvert endt kvartal laver vi en GLK-model på personalemøde, for at evaluere og inspirerer hinanden på tværs af stuerne. GLK-modellen tager afsæt i SMTTEmodellen og arbejdet med de 6 læreplanstemaer i den foregående periode. Dette fokus bliver styrende for opsætning af nye arbejdsmaal for det næste kvartal. Ved årets afslutning evaluerer vi

årstemaet med fokus på de 12 pædagogiske læringsmål og de fire GLK-modeller som er udarbejdet i løbet af året. Nedenstående model benyttes i vores systematiske didaktiske arbejde:

Hverdagssituationer

- Vi forstår og værdsætter hverdagsrutinerne som betydningsfulde pædagogiske læringsmiljøer, hvor børnene møder voksne, der inviterer til samspil og udvikling, og som er nysgerrige efter at forstå de perspektiver, som børnene har på de rutineprægede situationer og på deres institutionsliv generelt. Derfor evaluerer og justerer de tre stueteams løbende de daglige pædagogiske rutiner - måltidet, samling og garderoben.

Det enkelte barn

- Vi evaluerer løbende det pædagogiske læringsmiljøs betydning for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, og tilpasser det når det giver mening. Vi indkalder til trivselssamtale ca. 3-6 mdr efter opstart, og når barnet flytter fra vuggestue til børnehave, samt ved 4 år og når barnet flytter fra børnehave til skole. Udover det afholder vi trivselssamtale når vi eller forældrene vurderer at det er relevant.
- To gange årligt udarbejdes der børnelineal og relationscirklen på alle børn.

Relations-og ressourceorienteret pædagogik - ICDP (International Child Development Programme)

I arbejdet med Den styrkede pædagogiske læreplanen henter vi inspiration i ICDP-programmet, og arbejder ud fra de 8 samspilstemaer:

En række metoder i programmet hjælper os i vores arbejde, til at være optaget af, at kortlægge barnets muligheder frem for dets mangler. Ifølge Vygotsky har børn zoner for udvikling, og det er disse zoner, vi forsøger at kortlægge, så vi så præcis som muligt kan fremme og understøtte barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

ICDP-programmet har til formål at hjælpe pædagogen, forældre og andre omsorgspersoner til at se positive muligheder og sider ved barnet, samt opnå større bevidsthed om egne omsorgsfærdigheder. Således har ICDP-programmet ikke bare til opgave at understøtte barnets udvikling, men har også en meget vigtig sidegevinst nemlig, at skabe selvrefleksion hos pædagogen og forældrene, over samspillet mellem barnet og dem som omsorgsgiver.

De 8 samspilstemaer i praksis

Den følelsesmæssige dialog – denne er base for barnets trygge udvikling, og er en forudsætning for inklusion i fællesskabet.

1. Vis positive følelser – vis, du er glad for barnet

Det er vigtigt for barnets tryghed, at den voksne er følelsesmæssigt tilgængelig. Det giver barnet selvværd. Barnet oplever og føler, at det betyder noget, og at det har værdi for den voksne, som det er sammen med.

2. Justér dig i forhold til barnet, og følg dets udspil og initiativ

Det kan være vigtigt for udviklingen af barnets selvfølelse, at det får lov til at følge egne udspil og ikke altid pådannes aktiviteter eller handlinger fra andre. At handle på barnets initiativ er lige så vigtigt som at vente, fordi pausen giver barnet tid til refleksion.

3. Tal med barnet om de ting, det er optaget af, og prøv at igangsætte en "følelsesmæssig samtale"

Giver barnet en tro på sig selv. Giver det mere lyst og mod til at handle, eksperimentere og fantasere.

4. Vis anerkendelse og giv ros for det barnet kan.

Barnets entusiasme og nysgerrighed stimuleres gennem anerkendelse. Ved at bekræfte det, barnet mestrer eller øver sig på at lære, understøtter vi udviklingen af en sund selvtillid.

Den meningsskabende dialog – denne er afgørende for barnets begrebsmæssig og kognitive udvikling

5. Hjælp barnet med at fokusere sin opmærksomhed, således at I har fælles oplevelser af ting i omgivelserne.

Uden en fælles oplevelse af ting i omgivelserne, er det vanskeligt at opretholde en samtale eller gøre ting sammen. Fælles opmærksomhed er derfor en forudsætning for god kontakt og kommunikation og læring. Opmærksomhed er at sætte en i en andens sted, rette fokus på noget, have fælles opmærksomhed om et fælles tredje.

6. Giv mening til barnets oplevelser af omverdenen ved at beskrive jeres fælles oplevelser, ved at vise følelser og entusiasme.

Barnet får følelsen af, at det det gør, er betydningsfuldt. Det bekræfter, hvad barnet føler, oplever, sanser og giver herved barnet mening, selvfølelse og selvværd.

7. Uddyb og giv forklaringer, når du oplever noget sammen med barnet.

Gennem vores uddybelse og forklaring går vi ud over det, barnet oplever her og nu. Et væsentlig bidrag til barnets intellektuelle udvikling. Den voksne griber barnets læreproces og udvider den.

Den guidende og vejledende dialog – denne er afgørende for barnets udvikling af selvkontrol. En forudsætning for at kunne handle målrettet og udvikle færdigheder som kræves for at indgå i sociale og kulturelle kontekster

8. (A) Hjælp barnet med at skabe overblik og udvikle handlestrategier, samt at kontrollere sig selv, ved at planlægge trin for trin, hvad der skal ske. (Trin for trin planlægning)
- (B) Giv barnet hjælp og støtte, der er afstemt efter barnets færdighedsniveau og opgavens sværhedsgrad. (Gradueret støtte)

- (C) Reguler ved at skabe faste rutiner og ved at tilrettelægge og evt. ændre på situationen.
(Situationsregulering)
- (D) Vejled og fortæl barnet hvad det skal og kan gøre, og giv barnet forklaringer, når det korrigeres. (Positiv grænsesætning)

Ved at regulere og sætte grænser for barnet på en positiv og støttende måde, hjælpes barnet på længere sigt til at kunne løse problemer selv. Evnen til at forholde sig til en situation/opgave, at lægge en strategi og kunne handle ud derfra, eller at kunne kontrollere sin egen impulsstyring i bestemte situationer, vil også forbedres. Det skaber ro og fokus for barnet, at det hjælpes til en indre og ydre ro. Ved at anvende de følelsesmæssige temaer på lige fod med de meningsskabende, vil det give barnet et større kendskab og oplevelse af sig selv i relationer med omsorgsgiveren. Det vil give både pædagogen, forældre og barnet en dybere følelse af at have noget sammen, både følelsesmæssigt og oplevelsesmæssigt. Et samvær der netop er kendetegnet ved nærvær og tryghed.

Teoretisk inspiration af James Nottingham i forhold til arbejdet med barnets læring.

Et stabilt OG udfordrende læringsmiljø

Et barn skal opleve både tryghed og udfordring i dagtilbuddet. Den tryghed barnet møder fra nærværende voksne, og i børnefællesskabet er afgørende for udviklingen af barnets følelsesmæssige og personlige udvikling. Samtidig har de voksne også til opgave at skabe passende udfordringer for børnene, så de kommer i nærmeste udviklingszone og "wobler" (James Nottingham) – det er her børnene virkelig lærer noget, oplever succeser og stimuleres i troen på egen læring.

Det er ikke alle børn, der af sig selv søger udfordringer, ligesom der også er børn, der af sig selv ikke søger stabilitet eller kan finde tryghed i et børnefællesskab. Forskning peger på, at børn lærer mindre, hvis de altid selv vælger, hvad de skal lave. Derfor skal de voksne nogle gange udfordre børnenes valg.

Pointen kan illustreres med et billede

Mange ville vælge vejen til venstre, der ser nem og sikker ud. Pointen er imidlertid, at det er på vejen til højre, at mulighederne for læring er størst. Det er her udfordringerne ligger og mulighederne for at blive bedre. De voksnes rolle er, at få børnene til nogle gange at tage den udfordrende vej, så de kaster sig ud i noget, de ikke ville gøre af sig selv. Hvis de oplever succes vil det stimulere børnene til også selv at vælge den svære vej. Hvis de ikke lykkes første gang er det vigtigt at samle dem op, så de erfarer, at det er i orden og lærerigt at kæmpe med noget eller ligefrem fejle. Hvis de voksne italesætter, at det er når noget er svært, at vi lærer noget, vil det påvirke børnenes lyst til "at tage den svære vej".

De voksnes anerkendelse af børnene er en vigtig faktor for at skabe et godt læringsmiljø. Det er vigtigt, at de voksne anerkender børnene for deres indsats og har fokus på deres fremskridt. Dette understøtter børnenes udviklende tankesæt og motiverer dem til at søge udfordringer og gøre en indsats for at lære mere. Anerkendes børnene (kun) for at være dygtige, kan de blive bange for at fejle og derfor vælge den nemme vej, så de ikke mister de voksnes anerkendelse.

Udfordringer kan tage mange forskellige former. For nogle børn er udfordringer fysiske, for andre kan det handle om at skabe social kontakt, mens det for andre kan handle om at fordybe sig. Det er vigtigt, at udfordringerne er passende, og at børnene ikke føler sig magtesløse. De voksnes feedback skal derfor fokusere på, hvad børnene kan gøre for at overkomme udfordringerne og evt. fokusere på de små fremskridt frem mod et svært mål.

Læringsmiljøet skal ikke kun handle om udfordringer, men "gå på to ben" ligesom når barnet lærer at gå. Mens det ene ben flytter sig (udfordringen), står det andet ben på jorden (stabilitet), så barnet bevarer trygheden og ikke vælter. Stabiliteten er lige så vigtigt, for det er her børnene føler tryghed og kan øve sig på ting de allerede mest.

Automatisering

0-2 år

Gennem træning – at øve sig – opnås automatisering og selvstændighed

- At det lille barn mestrer en færdighed uden det kræver ret meget energi
- Automatisering kommer via stimulation/motivation og øvelse
- At barnet mestrer f.eks. at die hos sin mor og senere spise selv
- Sidde, krybe, kravle, holde balance, gå, løbe og hoppe
- Håndtere små ting
- Tale - lærer det kun ved at blive talt meget med

Primært eksempler for forældre

- Det er godt for barnets udvikling at øve sig i at ligge på maven hver dag, fra det er spæd. Al motorisk udvikling starter fra maveleje.
- Forældre skal i hverdagen lade barnet øve sig fx på at kravle, gå, tage tøj af og på, hjælpe med praktiske gøremål m.v.
- Forældre skal igennem kropssprog og det talte sprog støtte barnet i sin nærmeste udvikling.
- Skal have tålmodighed da det er igennem gentagelser (og dermed tid) at barnet automatiserer sine handlinger.
- Vi orienterer forældrene om, hvad vi arbejder med i forhold til deres barn – se eksempler for fagpersonale
- Forældrene støtter og arbejder med nogle af de samme ting som barnet øver i vuggestuen

Primært eksempler for fagpersonale

- Arbejdet med automatisering tager altid udgangspunkt i det enkelte barns NUZO. Børnene lærer rigtig meget ved at se på hinanden og have ældre "rollemodeller"
- Lade børnene selv gå ind i vuggestuen
- Lade børnene bære deres lille rygsæk/taske når de kommer og når de blive hentet
- Børnene henter madpakker i køleskabet
- Kravler op på egen højstol
- Børnene vasker hænder inden de spiser og når de har spist
- Børnene skiftes, får tøj på og sele på, tager selv sut og sovedyr i krukken
- Børnene går selv ud til deres barnevogn, kravler op af stigen til barnevognen
- Faste rutiner inden og under spisning bl.a. sige vær så god
- Når børnene er klar til det opmuntres de til at blive selvhjulpne og øve f.eks. tage tøj på.

Automatisering

3-5 år

Gennem træning – at øve sig – opnås automatisering og selvstændighed

Jo mere et barn kommer i vanen med at øve og træne – og oplever succes med det – des mere energi og hjernekapacitet er der til ny læring.

Det kan både handle om motorik og færdigheder i bredere forstand. Automatiseringer giver barnet en tro på at kunne noget selv.

- At kunne tage tøj af og på
- At kunne kravle ind og ud af bilen og spænde sig fast
- At kunne pille æg og mandariner
- At kunne sit eget navn, adresse og alder
- At kunne tælle, rime, remse og synge
- At skulle dække bord, tage af bordet, tømme opvaskemaskine
- At pakke egen taske
- At kunne cykle
- At kunne årstider, ugedage og måneder
- At kunne genkende hvilke tilbagevendende aktiviteter der er de forskellige ugedage

Primært eksempler for forældre

- Lade barnet hjælpe til med de praktiske gøremål f.eks. dække bord, rydde væk, smøre madpakke m.v.
- Lade barnet klare toiletbesøg selv (tørre sig, trække ud og vaske hænder).

- Lade barnet selv tage tøj af og på og i den rigtige rækkefølge – tøjet skal ikke være for udfordrende fx smækbukser.
- Sørge for at barnet selv kan åbne/lukke madpakken.
- Bruge symboler/navn på barnets ting så de nemt kan finde det.
- Som forældre skal man have god tid og tålmodighed til, at lade barnet udføre opgaverne selv. Og være bevidst om at man ikke tager over.
- Faste morgen- og eftermiddagsrutiner
- At være guide for sit barn, når der skal laves madpakker, tages bad osv.
- At der er rækkefølge i tingene
- At vise tiltro til at barnet selv KAN
- Pak tasken sammen med barnet
- Husk tålmodighed - ting tager tid - og sviner måske lidt
- Lær at tømme en opvaskemaskine (accepter at der kan ryge et glas, vis helt lavpraktisk, hvordan man gør)
- Kig på årstiderne - lær dit barn at tage stilling - hvad skal vi have på af tøj i dag og hvorfor gir det mening
- Læse bøger om bogstaver, rim og remser – gerne flere gange – og spille iPad med dit barn, hvor det handler om fx former, figurer, bogstaver og tal.
- Sætte sko på plads, jakke på plads, tømme tasken for gammel madpakke, sætte ud i køkkenet, tage våde håndklæder og badetøj op af tasken så det ikke kommer til at lugte

Primært eksempler for fagpersonale

- Selv kan sætte sine ting på plads, f.eks. madpakke i køleskabet
- Kan finde ud af at sidde til samling
- Kan modtage beskeder
- Kan efterkomme beskeder
- Lytter når de voksne taler
- Husker at rydde op efter sig både legetøj og ved bordet
- Kan stille sine ting på plads og huske hvor man har lagt sine ting
- Handlemønstre i forhold til sine venner
 - At når nogen græder hjælper man
 - At man passer på hinanden
 - At man har omsorg for hinanden
 - At man ved hvordan man siger til og fra på en ordentlig måde
 - At man henter hjælp, hvis man ikke kan klare situationen selv

- Holde orden i egne ting i garderobe og skuffe osv.
- Kende ugedagene, skrive sit navn
- Dagligdagen er præget af faste rutiner, struktur, forudsigelighed (faste tilbagevendende aktiviteter i ugens løb)
- Morgenrutiner:
 - Sige godmorgen til dem du møder
 - Barnet går hen til sin garderobe og hænger tøj på knagen og sætter sine sko
 - Barnet sætter tasken i sin garderoben, vasker hænder og sætter madkassen i køleskabet i samarbejde med mor/far
 - Barnet går ind på stuen, tager afsked med mor/far og går i gang med leg/aktivitet.

Behovsudsættelse

0-2 år

Det 0-2 årige barn er naturligt styret af sine behov. Når barnet bliver mødt og får opfyldt sine grundlæggende behov som f.eks. kontakt, omsorg, mad, søvn og stimulation bedst muligt, bliver det gradvis og i begrænset omfang, i stand til at begynde at udsætte sine behov lidt f.eks. vente på at maden kommer på bordet.

Primært eksempler for forældre

Det spæde barns grundlæggende behov skal opfyldes umiddelbart og kontinuerligt. Det er vigtigt at barnets behov for kontakt, kærlig omsorg, mad, søvn, pleje og stimulation opfyldes, da det er forudsætningen for, at det udvikler sig sundt og godt.

Det er vigtigt, at forældrene sætter ord på barnets ønsker/følelser, så barnets føler sig mødt.

Eksempler til forældre ved 0-1 år:

- Ved 3-4 mdr. alderen kan man i overgangen til egentlig behovsudsættelse bruge sin stemme til at give omsorg med. F.eks. sige: "Mor har hørt dig - mor er på vej". Her skal barnets behov tilfredsstilles med kun meget kortvarig udsættelse.
- Ved 6-8 mdr. Barnet guides til at falde i søvn selv ved hjælp af ro og genkendelighed via ritualer, selvom barnets umiddelbare behov er at sove ved mor og far.

Eksempler til forældre ved 1-2 år:

- Et barn kan i begrænset omfang begynde at behovsudsætte ved 1-årsalderen, når barnet f.eks. starter i dagpleje/vuggestue eller får små søskende.
- Fra 1½ år: Barnet kan begynde at acceptere et "nej".

- Når barnet leger på gulvet og gerne vil have forældrenes opmærksomhed, kan man sige: "Jeg kan høre, at du gerne vil have mig med, jeg tømmer lige opvaskemaskinen færdig, så kommer jeg"

Det er vigtigt at forældrene viser ro og tålmodighed, så det kan præge barnet og prøver ikke blive stresset af barnets gråd.

Primært eksempler for fagpersoner

- At de skal lære at vente på tur – fx når de alle sammen skal hente madpakker i køleskabet – vi sætter ord på i forhold til, hvorfor det som barnet rigtig gerne vil, ikke er muligt lige nu – vente på gyngen – når barnet skal sove – når barnet skal have tøj af og på - lære at man ikke altid kan være den, der kommer først til
- Lære at acceptere et "nej" – både fra forældre og andre
- Det er ikke altid muligt, at det er den samme voksne, der kan dække det enkelte barns behov
- De voksne skal aflæse barnets behov og gøre, hvad de kan for at opfylde behovet
- Sætte ord på behov og lade børnene vente i få sekunder og gradvist øge ventetiden – "træne sin ventemuskel"
- Børnene mødes i deres gråd af de voksne – møde anerkendende og tydelige voksne
- Turtagning: Når vi bruger sangkuffert, skal børnene skiftes til at vælge en ting i kufferten
- Når vi spiser, øser børnene selv mad op på skift (de ældste), og sender skålene videre. Børnene venter på det bliver deres tur

Behovsudsættelse

3-5 år

Det helt lille barn er naturligt styret af sine behov.

Når barnet bliver mødt og får opfyldt sine grundlæggende behov som kontakt, omsorg, mad, søvn og stimulation, bliver det gradvist i stand til at udsætte sine behov en smule. Dette udvikles op gennem barndommen.

At kunne udsætte egne behov er nødvendigt for at kunne være i en læringssituation og indgå i en social relation. Læring skal forstås bredt, som noget der foregår hele tiden.

- At vente på tur i spil og leg
- At kunne række fingeren op til samling – vente på tur
- At kunne vente med at spise, indtil der bliver sagt vær's'go
- At kunne følge en besked eller anvisning fra en voksen i en læringskontekst, f.eks. påbegynde en opgave, når barnet umiddelbart er rettet mod leg
- At sige tak for gaven, inden den pakkes op
- At vente med at spise fredagsslik til det bliver fredag aften

Primært eksempler for forældre

- Vente på tur
- Bruge æggeuret derhjemme, stil tiden og når ringer udløses det ønskede behov – graduere tiden gradvis
- At kunne og turde sige nej og at det er okay at sige nej
- Pligter i hjemmet fx tømme opvaskemaskinen, kunne udløse et evt. ønske om et udtrykt behov
- Brætspil - behovsudsættelse når man venter på tur

- Tale med sine børn om, at der kan være forskellige behov i en søskendeflok
- Tale med sine børn om, at der kan være ventetid, men at barnet ikke er glemt
- Være til stede i samtalen med sine børn - være til stede i nuet og lære sine børn behovsudsættelse gennem samtale
- Vente på tur i en søskendeflok
- Tale efter tur ved måltider
- Lære at et nej er et NEJ
- Der er skal-opgaver, må-opgaver og kan-opgaver.
- Bordskik – f.eks. udsætte toiletbesøg under måltid og ikke tage telefon

Primært eksempler for fagpersoner

En spisesituation:

Vi holder samling, og børnene får at vide, at de skal finde deres madpakker og sætte sig ind til bordet. Børnene gør som de får besked på, de sætter sig. Så fortæller den voksne, at de skal lægge deres hænder på lårene og vente på, at de sidste kommer ind til bordet.

Nogle børn gør det, mens andre har svært ved at forstå, at de ikke skal spise deres mad lige med det samme. De nye der lige er startet i børnehaven, ved ikke helt, hvad de skal endnu. De får hjælp af de børn der godt ved at de skal vente med at spise, så på den måde lærer børnene at hjælpe hinanden og tage hensyn.

For at det skal lykkes, har børnene brug for, at reglerne overholdes kontinuerligt, og at de voksne er vedholdende. På den måde kan børn lære at udsætte deres egne behov - at alting ikke kun drejer sig om dem, men at vi er et fællesskab, hvor vi tager hensyn til hinanden og venter på hinanden.

- Bruge timetimer – så udløser det en pause/aktivitet. En tydelig indikator for at der skal ske noget andet
- Arbejde med behovsudsættelse i regellege og bevægelse
- I samling, at vente med at tale til barnet har hånden oppe og bliver spurgt af en voksen. Det vil sige at lære at følge talerækken
- Forudsigelighed og synlighed, ved brug af for eksempel piktogrammer, er medhjælpende til, at barnet går til det, de får besked på
- Barnet advares tidmæssigt, så de er opmærksomme på, at der snart er en ny opgave, som barnet skal i gang med. Barnet bliver indstillet på næste opgave

- I forlængelse af ros og anerkendelse kan der gives en belønning for behovsudsættelse, fx en leg
- Man tager som voksen en ordstyrerrolle, så børnene bliver opmærksomme på, at man først taler, når man har ordet
- At man som skole/børnehus tager kollektive beslutninger om fokusområder inden for almindelig pli. For eksempel ikke tale i munden på hinanden

Gode omgangsformer

0-2 år

At barnet evner øjenkontakt, smiler, lærer at være i kontakt, sige goddag, tak og farvel. Gode rollemodeller er væsentlige for at kunne udvikle denne evne

Primært eksempler for forældre

- Vigtigt, at atmosfæren i hjemmet er god, og f.eks. mor og far kommunikerer respektfuld med hinanden.
- Vær bevidst om den store værdi og det ansvar, der ligger i, at barnet afkoder og kopierer sine forældre.
- Sid gerne og spis sammen med barnet.
- Lær barnet at sige goddag, farvel, tak, må jeg bede om osv.
- Tal roligt og pænt, det præger barnet positivt og hjælper til, at det bliver et socialt lille væsen, som er rar at omgås.
- Lære børnene at sige goddag og farvel
- De voksne skal være gode rollemodeller

Primært eksempler for fagpersonale

- Være i mødekommende overfor børn og voksne
- Indgå i dialog med børnene - og være nysgerrige på dem
- Anerkend og ros børn og kollegaer åbentlyst
- De voksne skal være gode rollemodeller
- De voksne sætter ord på børnenes handlinger
- Børnene lære at læse hinandens udtryk
- Kropssproget er vigtigt, da det er det de små ser og læser

Gode omgangsformer

3-5 år

Gode omgangsformer og fornuftig og ordentlig kommunikation er grundlaget for alle fællesskaber og læring situationer.

Det handler om respekt for hinanden – sådan helt grundlæggende.

- Små opgaver og pligter i hverdagen, der inviterer barnet ind som en del af fællesskabet fx hjælpe med at rydde op på værelset, selv hænge tøj på plads, dække bord mv.
- Lære at følge spillereglerne i forskellige kontekster (f.eks. svømmehallen, legepladsen) eller i forskellige lege eller aktiviteter (f.eks. sanglege, spil mv.)
- Lære barnet at være opmærksomme på og hjælpe hinanden f.eks. hvis et barn falder og slår sig, hvis en bliver ked af det, hvis en ikke kan løse en opgave
- Lære barnet god skik f.eks. ikke bøvs og prutte ved bordet og ej slå andre
- Hjælpe barnet med ikke at sige grimme ting til andre
- Lære barnet almindelig god høflighed, samt en forståelse for, hvorfor det er meningsfuldt fx at sige: "Tak for mad"
- Hjælpe barnet til en forståelse af at der skal være plads til at alle kan være med fx række hånden op, vente på tur, stå i kø, mv.
- Deltage aktivt og selvstændigt i fællesskabet fx være duks, have ansvarsområder.
- Lære barnet at kunne samarbejde selvstændigt fx i gruppearbejde
- Lære barnet at få en forståelse for, samt en accept af forskellighed, forskellige behov fx forståelse for, at andre børn har brug for at lære på en anden måde end en selv. En forståelse for, at ved at behandle alle forskelligt, så bliver de behandlet lige
- Hjælpe barnet i at have øje på både sig selv og andre i fællesskabet fx du har brug for det, og de andre har brug for det sådan – hvad gør vi

Primært eksempler for forældre

- Øjenkontakt, at man ser på hinanden når man taler sammen
- Tale pænt til hinanden
- At hilse på hinanden
- Man råber ikke ad hinanden
- Man hjælper hinanden, hvis nogen er ked af det
- Omsorg for hinanden
- Lytte når der er en der taler
- Vente på tur
- Opfordre sine børn til at lege med flere forskellige – invitere forskellige børn med hjem
- Ikke tale dårligt om de andre i børnehaven
- Snak ikke om andre børn, forældre, personale foran dit barn
- Opfordrer dit barn til at lege/være sammen med flere forskellige
- Ved børnefødselsdage – inviter forældre til kaffe den sidste halve time
- Forældregruppen lave noget socialt uden børn, f.eks. mødretapas, fædrefodbold, forældrefest
- Forældre forventningsafklaring
- Tale pænt til og om hinanden
- Sige "HEJ" og smile til alle (ikke kun kammeraterne)
- Acceptere hinandens forskelligheder – gruppefølelse
- Lære at der er plads til alle
- Lære at undskylde
- Forældre skal være gode til at hjælpe børnene med at skabe nye legerelationer
- Spørg ind til hvordan børnehavedagen er gået

Primært eksempler for fagpersonale

- Hjælpsomhed, fx ved måltidet. Fx sende mad og drikke videre
- Have øje for andres behov og italesætte dette
- Lære børnene at respektere en given ramme fx samling, fællesleg, vente på tur, vente på hinanden og lytte
- Have øje for hinandens ve og vel – at de voksne hjælper med at italesætte hændelser, vise hvordan vi drager omsorg for hinanden
- At man svarer, når nogen henvender sig til en, og ikke ignorerer
- Respekt for egne og andres sager
- Sige godmorgen/farvel/godnat
- Tak for mad

- Må jeg bede om kanden med vand
- Vil du hjælpe mig med...
- Må jeg hjælpe med...
- Jeg vil ikke lege med dig nu, men jeg vil gerne senere, eller en anden dag
- Må jeg gerne lige komme forbi
- Fortæl sandheden
- Vi hjælper hinanden med at rydde op i fællesskab, så det er indbydende til de næste der kommer og leger
- Hilser pænt på hinanden - når vi mødes om morgenen og når vi siger farvel
- Turkammerat (passer på hinanden og hjælper hinanden)
- Stuerregler med henblik på at skabe ro (kunne vente på tur) og italesætte en fællesskabsforståelse
- Brug af materialet "Fri for mobberi"
- Lade børnene give hinanden massage med henblik på at børnene lærer at give, modtage og respektere hinanden, samt udvikler empati
- Fællessamling for hele Børnehuset, så børnene vænnes til at indgå i større fællesskaber, hvor der ikke er fokus på det enkelte barn
- Ved vokseninitierede aktiviteter sørger pædagogen for at gøre opgaven meget tydelig og konkret, så alle børn ved, hvad de skal gøre, og hvordan de skal gøre det

Nysgerrighed

0-2 år

Opstår år spædbarnet får gode mulighed og tilpas stimulation, så det lige fra fødslen kan bruge sine sanser.

Ørene lytter, øjnene studerer og søger kontakt og samspil. Hænder og munden undersøger og danner indtryk.

Det sunde naturlige barn vil undersøge alt hvad det møder og skal vedvarende stimuleres inden for nærmeste udviklingszone. f.eks. via kontakt, dialog, rim, remser, sang, studere små bøger, naturen m.v.

Primært eksempler for forældre

0-1½ år

Følg barnets blik og se hvad det er opmærksom på og interesseret i - vis fælles opmærksomhed og fortæl barnet om hvad "genstanden" hedder. Lad barnet se, røre, lugte, undersøge og evt. lege med genstanden f.eks. hårbørste, vaskeklud, blade, skoen eller forskelligt legetøj.

- Når I er ude at gå tur, så er det også vigtigt at være nærværende til stede, Snak om vinden, som blæser og bilerne som kører, duft til blomster.
- Vigtigt at undersøge/bruge de ting, der er i naturen og tæt på hjemmet.
- Tag barnet med i daglige gøremål og lad dem deltage, når de er nysgerrige.
- Lade børnene deltage i dagligdagsgøremål og have tålmodighed/accept og tid til dette.
- Være opmærksom på barnets egen interesse for nye ting.

Når barnet viser interesse for et emne, er det vigtigt at sætte sig ned og lytte og spørge mere ind til interessen. For eksempel hvis der bages boller i køkkenet, er det alle sanser der skal i spil, når barnet viser interesse. Forklare hvad gæren gør, lade barnet røre ved dejen, smage på den osv.

Hvis der bliver slået græs, så lade barnet gå med rundt, snakke om hvorfor græsset er blevet langt, hvor tingene kommer fra og lade snakken udvikle sig efter hvor barnet ønsker, at den bevæger sig hen. Hvis de finder nogle sten på vejen, så sætte sig ned og snakke om formen, farven osv.

Nysgerrighed for søskendeforhold. Den lille søger gennem sin nysgerrighed at finde ud af hvor grænserne går hos sine større søskende. Hvis jeg gør sådan og sådan, hvordan reagerer den store så. Nysgerrighed på de sociale relationer, hvor det er vigtigt som forældre, at gå og støtte og udvide disse kompetencer hos sit barn. Forklare den yngste hvorfor den store reagerer, som han/hun gør, når den yngste gør sådan og sådan. Og være med til at udvikle forholdene.

Primært eksempler for fagpersonale

Vi har fundet en regnorm under en stamme ved insekthotellet. Jeg tager den i hånden og viser den til Valdemar (18 mdr.)

Han er nysgerrig, og siger "Erg". Han kigger skiftevis på mig og på ormen. Han prikker forsigtigt på ormen og trækker hurtigt hånden til sig igen. Han siger sin lyd og prikker igen. Jeg kan se Valdemar er nysgerrig, og jeg spørger om han vil holde ormen. Jeg forsøger at lægge den i hans hånd. Den bliver der i kort tid, men så trækker han hånden til sig. Jeg tager ormen i hånden og den ormer sig rundt.

Valdemar er meget optaget af dette og til sidst rækker han ud efter ormen. Han får den og holder den mellem fingrene. Han siger igen og igen lyden "Erg". Han nulrer ormen mellem fingrene og pludselig bliver den til to stykker. Det ene stykke har han i hånden og det andet falder ned på Valdemars ben.

Det stykke i hånden bevæger sig, det andet ligger helt stille. Jeg siger til Valdemar "hov nu gik ormen i stykker." Han er helt fordybet i at kigge på de to stykker og beholder længe det ene stykke i hånden.

.

Nysgerrighed

3-5 år

Nysgerrigheden er vigtig for at kunne fordybe sig.

Jo mere nysgerrig man er over længere tid, des mere kan man fordybe sig.

Fordybelse handler om at blive udfordret ved at arbejde med emner, som man ikke kender i forvejen, eller dybere i emner, som man kun kender lidt til. Nysgerrigheden er særligt rettet mod sociale relationer mere end det er indholdet i en leg. Konflikthåndtering vil ofte være et dagligt punkt i løbet af børnehavedagen, og en anledning til at barnet kan øve sig i at give udtryk for egne behov og lytte til andres.

- At understøtte barnet i at gå på opdagelse i verden og udtrykke sin nysgerrighed gennem sine sanser og krop f.eks. gennem oplevelser i naturen, f.eks. hvor hurtigt kan jeg køre på mooncar...
- At understøtte og stimulere spørgelysten og videbegæret

Særligt for førskolebarnet

- Viden om basale ting og familiekonstellationer er på plads
- Have et vist kendskab til tal og bogstaver
- Være nysgerrig på hvordan jeg indgår i fællesskabet
- Give udtryk for egne behov og samtidig lytte til andres behov

Primært eksempler for forældre

Når barnet viser interesse for et emne, er det vigtigt at sætte sig ned og lytte og spørge mere ind til interessen. For eksempel hvis der bages boller i køkkenet, er det alle sanser der skal i spil, når barnet viser interesse. Forklare hvad gæren gør, lade barnet røre ved dejen, smage på den, og så videre. Hvis der bliver slået græs, så lade barnet gå med rundt, snakke om hvorfor græsset er blevet langt, hvor tingene kommer fra og lade snakken udvikle sig efter hvor barnet ønsker, at den bevæger sig hen. Hvis de finder nogle sten på vejen, så sætte sig ned og snakke om formen, farven osv.

- Tal - hoppe på et ben - hvor mange gange?
- Leg med sprog - lave røverhistorier
- Lave føle leg
- Læse for barnet og lave sjove rim og remser

Nysgerrighed for søskendeforhold. Barnet søger gennem sin nysgerrighed at finde ud af hvor grænserne går hos sine større søskende. Hvis jeg gør sådan og sådan, hvordan reagerer den store så.

Nysgerrighed på de sociale relationer, hvor det er vigtigt som forældre, at gå og støtte og udvide disse kompetencer hos sit barn. Forklare den yngste hvorfor den store reagerer, som han/hun gør, når den yngste gør sådan og sådan. Og være med til at udvikle forholdene.

- Turde lade barnet kede sig
- Vise åbenhed i forhold til alle typer spørgsmål
- Præsentere barnet for mangfoldigheder
- Skabe rum for barnets spørgsmål/samtale
- Hjælpe barnet med at finde svar/søge informationer og blive klogere sammen med barnet
- Opfordre barnet til deltagelse i fritidsaktiviteter
- Lade barnet møde forskellige typer af mennesker

Primært eksempler for fagpersonale

En morgen da barnet kommer hen i børnehaven vil han gerne ud og lege.

Han er ikke mere end lige kommet udenfor før han ser en stor bille kravle om bag en sten og gemme sig. Drengen undrer sig over hvor billen blev af og vælger derfor at flytte stenen for at lede efter den. Bag stenen finder han billen, sammen med andre former for "små kravle" og han, pædagogen og de andre børn der er kommet til, får sig nu en god snak om hvilke andre slags dyr/kryb/kravl, der lever i

skovbunden bag/under stenene. Ved aftensmaden fortæller barnet ivrigt om disse kryb/kravl og efter maden viser barnet glad og stolt sine forældre hvilke dyr det var, i en bog barnet selv fandt frem.

- Have ting på stuen, der indbyder til at eksperimentere, undring og nysgerrighed
- Forundringsskab – med skiftende ting
- Skabe forundringsgrupper, der får mulighed for at fordybe sig i et selvvalgt emne.
- Skabe et læringsmiljø med mulighed for at eksperimentere
- Åben legeplads (store og små børn sammen)
- Samtale om ting som interesserer barnet, og tag det i processen med at finde svar på dets spørgsmål sammen.

Robusthed

0-2 år

Robusthed hos det spæde og lille barn opstår, når det bliver mødt af rolige robuste voksne, som kan håndtere barnets følelser, trøste og guide så barnet lærer at verden er et trygt sted, og at der er hjælp at hente, når noget er svært.

Hvordan kommer det til udtryk i 0-2 års alderen

0-6 mdr.

Det spæde og lille barn virker tryk og kan trøstes af få kendte voksne. Det lille barn kan ligge på maven, når det er vågent. Vigtigt, forældre opmuntrer barnet til udholdenhed, ved at motivere barnet til at fortsætte legen. Det kan gøres ved at I selv ligger nede på gulvet og er som et spejl for barnet. Brug allerede nu sproget til at anerkende og motivere.

Som forældre er det vigtigt allerede fra barnet er spæd at fortælle barnet, hvad du gør, f.eks. skifte barnet, putte barnet i tøj, lægge det på legetæppet. Brug sproget også fordi barnet gennem sproget kan høre at mor og far er trygge i situationen.

0-24 mdr.

Tåler og trives i fremmede omgivelser, når der er kendte voksne til stede. Kan klare små og passende ændringer og udfordringer i hverdagen, f.eks. ny kost, at skulle have børstet tænder, at tåle et nej, gøre små ting selv, vente lidt, nye mennesker i omgivelserne osv.

Lad være med at gøre tingene for barnet, men sammen med barnet, så barnet tåler frustrationen, sammen med at mor eller far opmuntrer undervejs.
Giv barnet lov til at fordybe sig i legen uden at afbryde.

Primært eksempler for forældre

- Vænne barnet til forskellige voksne
- Accept af forskellighed – møde forskellige mennesker
- Acceptere forskellige regler/voksne/adfærdsformer osv.
- Minimere særregler – lære sit barn, at reglerne også gælder dem
- Stille krav i forhold til barnets alder og udvikling
- Forældrerobusthed – forældrene skal kunne finde tryghed i og tillid til de voksne, deres børn omgiver sig med.
- Give børnene små opgaver – fx ved at dække bord og rydde op.
-

Primært eksempler for fagpersonale

- Skabe udfordrende legemiljø og motiverer barnet til at mestre nye ting
- Arbejde med sociale spilleregler, vente på tur osv.
- Hjælper barnet med at rumme, når noget ikke bliver som barnet ønsker det – fx ”Jeg kan godt se du bliver ked af at du ikke må tage bilen; du må låne den bagefter.”
- Hjælpe og vejlede, så børnene får muligheden for at prøve selv – opfordrer til fx selv at kunne tage overtøj/tøj/sko på og af
- Tålmodige og rummelige voksne, hvor børnene oplever muligheden for at kunne få lov selv f.eks. i.f.t. selvhjulpenhed – understøtte, lade barnet vokse med opgaven.

Robusthed

3-5 år

**Robusthed drejer sig om at tåle udfordringer på forskellige niveauer.
At man tåler egne og andres følelser.**

Børn skal i opvæksten opleve forskellighed, så de er rustet til at begå sig i en kompleks verden. Barnet skal lære at håndtere modgang og problemer, og på den måde kan energien bruges til læring af nye kompetencer. Robusthed trænes i et trygt fællesskab ved at udholde/klare små frustrationer, som det lille barn gradvis og naturligt støder på. Modstandskraft og styrke opnås således, når barnet møder passende små udfordringer.

Eksemplerne for hver aldersgruppe er udarbejdet for forældre og fagpersonale

- At kunne tabe i spil
- At kunne få et nej til f.eks. en ekstra småkage, blive afvist i leg eller vente på det bliver ens tur
- At have evnen til selv at klare småproblemer i leg
- At have evnen til i de små situationer selv at stå ved egne holdninger og meninger
- At turde udfordre sig selv fysisk f.eks. ved at klatre op på et legestativ
- At man ikke er førstevalg i legen
- At tage ansvar for opgaver i familien f.eks. hjælpe med at tømme opvaskemaskine, rydde op på værelset
- At kunne se egne styrker og at tåle, at andre er hurtigere til at lære at læse, spille fodbold, cykle på tohjulet cykel
- At være selvhjulpent f.eks. at holde styr på madpakke, ting i garderoben mv.

Primært eksempler for forældre

- Åbenhed om livsfaser: skilsmisse, død, alderdom osv.
- At barnets basale behov opfyldes: søvn, mad
- Gåture, cykle med forældre
- Sende barnet med andre hjem/legeaftaler
- Lære at tage ansvar for småopgaver, oprydning på værelset
- Selvstændighed: sko, tøj osv.
- Være alene i kortere perioder
- Skubbes ud over egne grænser: fx gå i bad
- Små pligter hjemme, rydde egen tallerken op efter aftensmad
- Forældre bør aldrig nedgøre, men forklare og beskrive.
- Lad dit barn cykle i børnehave, til butikken
- Barnet skal selv bære sin børnehavetaske, samt sætte madkassen i køleskabet
- Lær dit barn at tage ansvar for små hjælpe-opgaver fx tømme opvaskemaskinen
- Spil spil sammen med sit barn, så barnet lærer at være en god taber og en god vinder
- Ros dit barn for at øve sig på det, som er svært. Fx når dit barn skal øve sig i at skrive bogstaver og det kaster blyanten fra sig i frustration og siger:
"Det kan jeg ikke finde ud af". Understøt udsagnet med at sige, "nej, du kan det ikke ENDNU, du skal øve dig først"

Primært eksempler for fagpersonale

- Løse egne konflikter
- Fysisk robusthed – kunne håndtere at blive våd, mudret, støvet, gå op og ned af bakker m.m.
- Udføre praktiske opgaver i børnehaven
- Kunne deltage på ture ud af huset/ud af faste rammer
- Få ansvar: sætte tallerken m.m. til vask, rydde op på eget garderoberum
- Selvstændighed: tage tøj på og af, rydde op selv - svarende til pågældende alder
- Lære at mestre et nej
- Lære at være i centrum
- Give og modtage hjælp og trøst fra andre, accept af egne følelser
- Lære at tage hensyn, vente på tur, lære at acceptere forskelligheder
- At barnet ved der er krav og forventninger
- Give barnet tilpas modspil i samspillet
- Lære at håndtere småknubs

- Lære at forstå andres følelser og humør
- Lave aktiviteter med vindere og tabere, spil og lege
- Tilrettelægge undervisning og ture med passende udfordringer
- Lade børnene lave drama i forhold til følelser
- Lad børnene gøre alt det de kan selv! Vi løfter ikke nogen op, barnet bærer selv sin taske, har styr på madpakken osv. Selvhjulpenhed øger robustheden!
- Den frie leg er vigtig i forhold til robusthed – det er her, barnet lærer de sociale spilleregler, det har brug for resten af livet
- Støtte børnene i deres til – og fravalg
- Skabe situationer, hvor dialog er omdrejningspunkt.

Selvregulering/selvdisciplin

0-2 år

Er at kunne forstå og regulere egne følelser. Selvregulering er behovsoplevelse og behovsudsættelse. Fra fødslen er barnet udstyret med meget begrænset evne til selvregulering.

Evnen udvikles gennem nære relationer som barnet indgår i. Trygge rammer og opdragelse. De første leveår er betydningsfulde i forhold til udvikling af selvregulering.

Primært eksempler for forældre

Barnet lærer at regulere sig selv ved:

- At være i tæt kropskontakt med forældrene.
- Ved at opleve trygge og kendte rammer for, som signalerer, hvad der skal ske. F.eks. når barnet skal sove. Ritualer kan f.eks. være at synge for barnet, sætte afslappende musik på eller læse en bog. Barnet kan finde ro og tryghed i at få en sut, krammedyr eller en sutteklud.
- Hjælpe barnet med at finde en døgnrytme, så der er forskel på nat og dag. F.eks. ved dæmpet belysning om natten, ingen underholdning/leg, bleskift kun efter behov.
- At forældrene er nærværende sammen med deres barn og kan glæde sig, trøste og beskytte barnet, for at hjælpe barnet til at få styr på sine følelser.

- Vis dit barn at du tror det kan klare små frustrationer, f.eks. når det øver sig i at ligge på maven, øver sig i at kravle, at det ikke altid er den samme forælder, der putter barnet, og at det skal afleveres og passes.
- At øve sit barn i regler for samspil med andre mennesker. Fx at vente på tur ved rutsjebanen
- At barnet oplever, at der er tydelige og kærlige rammer omkring det, og at det gradvist får mere plads til at udfolde sig indenfor disse rammer
- At barnet ikke kun bliver styret, men også gradvist lærer at styre sig selv i visse sammenhænge
- At barnet bliver mødt med positive forventninger til at det kan
- At barnet har mulighed for at lege med andre børn i trygge, kendte og mindre enheder
- At være en del af familien og det fælles måltid
- At barnet oplever at være en del af et familiefællesskab, hvor alle deltager
- At øve barnet i at være sammen med andre voksne, som barnet føler sig tryk hos
- At lade barnet opleve, at dets oplevelser og følelser bliver hørt, og at de voksne omkring støtter barnet i, hvordan det kan komme videre

Primært eksempler for fagfolk

- At øver sig i at vente på tur i forskellige situationer. Fx ved frokostmåltidet, hvor maden sendes rundt, i garderoben når flere børn skal have hjælp til tøj, ved hjælp til toiletbesøg
- At børnene lærer at vise empati for andre. Fx at hjælpe hinanden i garderoben, at give sin ven omsorg og trøst
- At barnet lærer at tolerere, at få et afslag/nej i forskellige situationer de møder i dagligdagen. Fx når vi skal til at spise, skal barnet ikke tage legetøj frem
- At lære at dele legetøj og andet med andre
- At øve sig i at blive siddende ved bordet, selv om man er færdig med at spise.
- At barnet lærer at regulerer egne behov, fx. at spise brødet, når pålægget er spist.
- At lære at udsætte egne behov i mødet med andre børn og kunne hjælpe sin ven.
- At barnet øver sig i at omstille sig til nye situationer. Fx ved aflevering og afhentning
- At barnet øver sig i at kontrollere sine følelser i pressede situationer. Fx at barnet ikke slår og bider, hvis barnet bliver sur
- At barnet begynder at få en fornemmelse for, hvordan man agerer i en given situation. Fx at barnet går på række og holder hinanden i hånden, når vi går på tur.

Selvregulering/selvdisciplin

3-5 år

Når børn og unge bliver fastholdt i at holde sig inden for nogle givne rammer og regler – daginstitutionens, skolen og hjemmets – vil de hen ad vejen forstå, at det hjælper dem i enhver læringssituation at blive inden for disse

Eksemplerne for hver aldersgruppe er udarbejdet for forældre og fagpersonale

- At kunne tåle krav uden at bryde sammen
- At kunne sidde og spise med de andre i børnehaven og i familien
- At kunne vente til det bliver ens tur
- At tåle et nej
- At kunne klare at dele med andre uden at bryde sammen
- At kunne falde i søvn selv om aftenen
- At kunne sætte madkassen tilbage i køleskabet
- At kunne lade være med at afbryde når andre taler
- At kunne håndtere et nej fx at stoppe med at løbe på gangene
- At kunne tænke før det handler fx ved at lade være med at slå
- At kunne sidde stille og holde fokus i et givet tidsrum
- At komme ind i lokalet når pædagogen kalder

Primært eksempler for forældre

- At øve sit barn i regler for samspil med andre mennesker. Fx at vente på tur ved rutsjebanen.
- At barnet oplever, at der er tydelige og kærlige rammer omkring det, og at det gradvist får mere plads til at udfolde sig indenfor disse rammer
- At barnet ikke kun bliver styret, men også gradvist lærer at styre sig selv i visse sammenhænge
- At barnet bliver mødt med positive forventninger til det barnet kan
- At barnet har mulighed for at lege med andre børn i trygge, kendte og mindre enheder
- At være en del af familien og det fælles måltid
- At barnet oplever at være en del af et familiefællesskab, hvor alle deltager
- At øve barnet i at være sammen med andre voksne, som barnet føler sig tryk hos
- At lade barnet opleve, at dets oplevelser og følelser bliver hørt, og at de voksne omkring støtter barnet i, hvordan det kan komme videre
- Øve sit barn i regler for samspil med andre mennesker. Fx at vente på tur ved rutsjebanen
- At barnet oplever, at der er tydelige og kærlige rammer omkring det, og at det gradvist får mere plads til at udfolde sig indenfor disse rammer
- Øve at barnet ikke kun bliver styret, men også gradvist lærer at styre sig selv i visse sammenhænge
- Møde barnet med positive forventninger til at det kan
- Give mulighed for at lege med andre børn i trygge, kendte og mindre enheder
- Øve barnet i at være sammen med andre voksne, som barnet føler sig tryk hos
- Lade barnet opleve, at dets oplevelser og følelser bliver hørt, og at de voksne omkring støtter barnet i, hvordan det kan komme videre.
- Øve barnet i at spille spil med regler, lære barnet at håndtere at nogen gange vinder man og andre gange taber man i spil. Lave en ramme for hvornår spillet er slut, så barnet gradvis kan øve udholdenhed og selvkontrol i at blive i spillet til det er slut.

Primært eksempler for fagpersonale

Spisning:

- Tydelige genkendelige rammer, så barnet kender forventningerne, øger muligheden for at styrke selvdisciplinen.
- Faste spisepladser, og øve evnen til at holde bordskik, og vente på at vennerne også bliver færdige. Brug evt. visuelle medier eller timeglas til tidtagning for at gøre det tydeligt for barnet hvor længe det skal sidde ved bordet (kan øges gradvis).

- De langsomme spisere får overblik over hvor meget de skal justere deres spisehastighed for at nå at blive færdige.

Toiletbesøg:

- Når bleen skal væk: Vi bruger tid på at barnet kan øve sig i at gå uden ble, komme på toilettet, opmuntre så barnet ikke giver op selv om der skal øves mange gange.
- Håndvask kobles sammen med at man har været på toilettet, den voksne guider barnet så der kommer sæbe på, gnubbes/skrubbes og skylles og tørres.

Lege/samling:

- Der er faste pladser, der er faste rutiner, der giver barnet overblik over hvad der forventes og hvor langt vi er i programmet.
- Der gives kollektive beskeder, hvor barnet skal øve sig i at kunne vente med at udføre beskeden til der siges 'Værs go'.
- Øve regulering igennem voksenstyrede lege.

Træne i at kunne lade være med at afbryde, når andre taler ved at arbejde med:

- Børnemøder med taletid, øve sig i at skiftet til at få ordet. Lege "skibet er ladet med.." og lign. hvor man har ordet én af gangen.
- Italesæt/tydeliggør betydningen af at vente via små rollespil/cases. Anerkende den ønskede adfærd.

Være en konsekvent voksen:

- "Nej" i øjenhøjde/anerkendende nej. Fælles front/loyal omkring fælles beslutninger (de voksne). At kunne tænke før det handler fx ved at lade være med at slå
- Billedserie/visualisere problem (Trin for trin / mobbefri kuffert). Tegne problemet og efterbearbejde det med AKT/voksen
- At kunne sidde stille og holde fokus i et givet tidsrum: Visualisere tiden til opgaver f.eks. med ur på iPad. Lege stopdans, Simon siger, byen sover m.m. Belønning/straf ("Når/hvis I arb. godt i 10 min., så må I

Vedholdenhed

0-2 år

At barnet spejles og opmuntres til igen og igen at afprøve nye færdigheder og udfordringer, som at slå til legetøj- samle det op- smide det ned, putte i - eksperimentere med. Arbejde med kroppen- trille - krybe – kravle - gå. Stimulere/motivere til at komme over forhindringer. Barnet skal aktiveres frem for at få løsninger serveret.

Primært eksempler for forældre

Det er vigtigt, at det skal være sjovt, selv om det er frustrerende. Husk, øvelse gør mester.

Eksempler til forældre ved 0-1 år:

- Hjælpe barnet med at hold ud at øve maveleje, når det bliver frustreret/ ked af det. F.eks. fra 0-3 mdr. bruge ansigtet og stemme. Siden hen sætte spejl foran, legetøj m.m.
- I perioden 4-6- mdr.: Placere barnets legetøj i frustrationsafstand" fra barnet, så barnet bliver udfordret til at nå legetøjet og rulle/trille. På denne måde lærer barnet lige så stille at udholde den frustration, det er at lære noget nyt.
- Ved 8-10 mdr.: Øve sig i selv at tage sutten, selv putte mad i munden, drikke af kop m.v.

Eksempler til forældre ved 1-2 år:

- Fra 12-18 mdr.: Bygge med Diplo klodser. Forældre kan guide barnet igennem processen, når det er vanskeligt. Det er vigtigt at anerkende processen/at barnet øver sig i stedet for at fokusere på resultatet.
- Fra 18-24 mdr.: Øve med gåvogn, dukkevogn. Når barnet bliver frustreret over at gåvogn/dukkevogn ikke kan komme videre, så skal man guide barnet i, hvordan det kan komme

videre i stedet for at gøre det for dem. Sæt ord på frustrationen f.eks "det er også svært". På den måde lærer barnet, at frustration kan ende i succes.

Eksempel:

Forældre og barn sidder sammen og leger. Barnet fordyber sig i legen og forældrene forlader ubevidst legen til fordel for et praktisk gøremål med tanken om at "barnet leger jo godt nu".

Ubevidst viser man nu barnet at det er ok at stoppe legen og vedholdenheden er brudt.

Lad børnene hjælpe med en lille del af tilberedning af maden, evt. skrælle gulerødder. Benævne handlinger så børnene får fornemmelse af hvor langt vi er i opgaven

Primært eksempler for fagpersonale

Ved toiletbesøg: Opmuntre barnet til at sidde på potte/toilettet lidt længere evt. ved hjælp af at synge og læse.

Vaske hænder sammen med barnet og vise og deltage i sæbe på, gnubbe/skrubbe, skylle og tørre, evt. understøtte med "vaskehænder-sangen".

Ved spisning: Vente på at fad/skåle kommer rundt på bordet. Opmuntre til at smage på nye ting, tage to stk. frugt ad gangen, lave mange gentagelser, benævne alle handlinger så barnet fornemmer hvor langt vi er i processen.

Vedholdenhed

3-5 år

Vedholdenhed og koncentration handler om at kunne fastholde opmærksomheden.

Her kommer behovsudsættelsen og robustheden bl.a. ind. Når man koncentrerer sig, lukker man både indre og ydre påvirkninger ude. For at være vedholdende må barnet kunne tåle modgang og frustrationer.

- At øve/træne til en bestemt færdighed er opnået fx at cykle
- At kunne tage tøj på selv
- At kunne lave en perleplade færdig
- At kunne blive i en dialog i et givet tidsrum
- At kunne blive i en aktivitet i længere tid
- At kunne læse en bog færdig
- At øve sig i at lukke sin jakke indtil man kan selv

Primært eksempler for forældre

Holde bordskik: Øve vedholdenhed, fællesskab/samvær, hygge.

Forældrene er den gode rollemodel, ved selv at blive siddende ved bordet med koncentration om familiens måltid, være med til at skabe god atmosfære, hvor familiemedlemmer fx skiftes til at fortælle. På denne måde øver børnehavebarnet vedholdenhed i et forventeligt tidsrum.

- Blive ved bordet til alle er færdige med at spise
- Lære, at man ikke skal afbryde, men skal vente, til nogen har talt færdig

- Fortsætte en sportsaktivitet sæsonen ud
- Øve på en ting, man gerne ville kunne fx spille på et instrument

Inddrag barnet i husopgaver, som I kan lave sammen og sørge for, at de bliver gjort så færdige som muligt, inden der er nye aktiviteter. Fx Indkøb, hvor barnet skal finde bestemte varer. Havearbejde, hvor barnet har småopgaver. Oprydning af eget værelse, fodre kæledyr, osv. Ikke som straf, men for at signalere, at man er fælles om opgaverne i hjemmet, og ikke alle aktiviteter kan være lystbetonede, men man må gerne gøre det sjovt, hvis man kan.

Bakke op om, at hjemmearbejde fra skole, skal laves som aftalt med skolen. Fx den daglige læsning, hvor man kan sætte sig med barnet og vise, at man tager sig tid til at gøre det færdigt, da det er vigtigt. Hvis man er usikker på, om man presser sit barn urimeligt, bør man tage en snak med læreren.

Primært eksempler for fagpersonale

Eksempel på manglende vedholdenhed

Ea får et sjippetov af sin mor. Lillebror får en pistol og går straks i gang med at skyde. Ea bliver gal, fordi hun ikke kan finde ud af det og taler ikke til mor de næste timer. Senere på dagen siger mor: "Det er kun dig selv, der kan lære dig at sjippe i sjippetov. Du bliver nødt til at øve dig for at lære det."

Eksempel på vedholdenhed

Dagen efter tager Ea på eget initiativ sjippetovet frem. Hun går i gang med at øve sig. Hun er meget vedholdende og øver sig længe. Mor støtter aktiviteten ved at sætte sig ud og kigge på, at Ea sjipper. Ea kan mærke, at hun bliver bedre. Hun glæder sig nu til at tage sjippetovet med til legetøjsdag i børnehaven.

- Voksenkonsensus omkring regler for toiletbesøg, drikkedunk osv.
- Gennemfører en hel omgang på et antal meter der passer til barnets alder og udvikling
- Opstille passende hjælpeopgaver på stuen
- Sætte aktiviteter i gang, som kan være længerevarende og er med til at træne vedholdenhed. Fx spil og lege, hvor man kan "miste lysten", når man er ved at tabe
- Træne børnene i at lytte i længere tid ved fx morgensamling og lign.
- Fastholder at afsat tid bruges på bestemte bundne opgaver

Godkendelse

Godkendelse af Den styrkede pædagogiske læreplan

Den Styrkede Pædagogiske Læreplan for Lykkegårdens Børnehus er udarbejdet som pædagogisk grundlag i forbindelse med etablering af Lykkegårdens Børnehus. Afsnittet om det pædagogiske grundlag er udarbejdet af lederen og vedhæftet ansøgningen til Kolding Kommune i forbindelse med ansøgning om etablering af en aldersintegreret daginstitution under Lykkegårdsskolen.

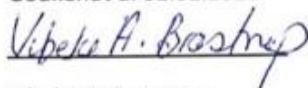
Medarbejdere er inddraget i processen efterhånden som de er blevet ansat. Vi har benyttet anledningen til at få drøftet og reflekteret over den pædagogiske praksis, som vi ønskede at lægge ned over vores nye daginstitution. Processen har været en god anledning til at få lagt en fælles linje og få lagt skinnerne ud for den kultur vi ønsker og håber vil præge Lykkegårdens Børnehus ind i fremtiden.

Forældrerådet blev etableret august 2020 og har på forældrerådsmøder skulle forholde sig til følgende afsnit, samt læst og forholdt sig til de øvrige afsnit.

- Samarbejde med forældre om børns læring
- Inddragelse af lokalsamfundet
- Sammenhæng til børnehaveklassen

Vi ser frem til at se hvordan de pædagogiske overvejelser vi har lagt ind i vores styrkede pædagogiske læreplan kommer til at fungere og udvikle sig i praksis i vores nyetablerede daginstitution 😊

Godkendt d. 02.02.2021

Vibeke A. Bræstrup

Inst.leder

Camilla Thuesen

Forældrerådsformand

Karsten Aagaard

Skolebestyrelsesformand

